

RAPORTI I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	
EMËRTIMI I PROPOZIMIT TË POLITIKËS	Projektligj “Mbi kontabilitetin në sektorin publik”.
MINISTRIA UDHËHEQËSE	Ministria e Financave
FAZA E POLITIKËS/VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	Finale
BURIMI I PROPOZIMIT TË POLITIKËS	I brendshëm
DIREKTIVË/RREGULLORE E BE-së	E paaplikueshme Direktiva / Jo e zbatueshme
PUBLIKIMET DHE STRATEGJITË E LIDHURA	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Europian 2030 (SKZHIE 2030). Strategjia e Menaxhimit të Financave Publike (2023-2030).
DATA E KONSULTIMIT PUBLIK	06/07/2026- 03/08/2026
DATA E VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	24/09/2026
A E KA SHQYRTUAR KRYEMINISTRIA VLERËSIMIN E NDIKIMIT? NËSE PO, JEPNI DATËN E SHQYRTIMIT	Po, 20/04/2026 Data e shqyrtimit
NUMRI I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT	2026 – MF – Nr. 8
TE DHËNA KONTAKTI (EMRI, E-MAIL, NUMRI I TELEFONIT TËPERSONIT TË KONTAKTIT)	Erisa Rodhani Erisa.Rodhani@financa.gov.al 0696429064
PJESA 1: PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE (Maksimumi 2 faqe)	
PËRKUFIZIMI I PROBLEMIT <i>Cili është problemi në shqyrtim dhe cilat janë shkaqet e tij? Pse është e nevojshme ndërhyrja qeverisë?</i> Problemi që synon të trajtojë nisma e propozuar lidhet me mungesën e një ligji të posaçëm për kontabilitetin në sektorin publik. Aktualisht, rregullat kryesore të kësaj fushe janë të shpërndara në akte nënligjore dhe udhëzime teknike, të cilat kanë mbështetur funksionimin	

praktik të sistemit, por nuk krijojnë një bazë të plotë, të qëndrueshme dhe të njëjtë për të gjitha njësitë publike. Kjo situatë sjell fragmentim normativ, ndryshime në interpretim, vështirësi në qartësimin e përgjegjësive dhe kufizime në forcimin e llogaridhënies financiare.

Në praktikë, kjo mungesë reflektohet në disa problematika si më poshtë.

Problemi kryesor lidhet me mungesën e një ligji të posaçëm për kontabilitetin publik në Republikën e Shqipërisë. Kontabiliteti publik nuk mbështetet në një ligj të posaçëm që të përcaktojë në mënyrë specifike parimet, rregullat themelore, përgjegjësitë dhe arkitekturën institucionale të sistemit të raportimit financiar. Kjo mungesë nuk përbën thjesht një mungesë formale në kuadrin ligjor, por sjell pasoja konkrete në praktikën e administrimit financiar. Në veçanti, ajo ndikon drejtpërdrejt në mënyrën se si organizohen proceset kontabël, në përgatitjen dhe paraqitjen e pasqyrave financiare, si dhe në mekanizmat e mbikëqyrjes dhe të llogaridhënies. Në mungesë të një ligji bazë, sistemi aktual funksionon mbi një rrjet udhëzimesh dhe procedurash administrative, të cilat nuk garantojnë një nivel të mjaftueshëm koherence, hierarkie normative dhe stabiliteti afatgjatë.

Një problem tjetër lidhet me faktin se kalimi drejt një sistemi më të avancuar të kontabilitetit publik nuk mund të mbështetet vetëm në rregulla teknike të shpërndara. Nisma e propozuar synon të vendosë elemente themelore të këtij transformimi, si regjistrimin sipas metodës së të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara, përdorimin e regjistrimit të dyfishtë, rregulla më të qarta për njohjen dhe matjen e aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve, si dhe strukturim më të plotë të pasqyrave financiare. Këto elemente përfaqësojnë ndryshime thelbësore lidhur me raportimin financiar dhe kërkojnë një bazë ligjore të qartë, e cila e bën reformën të detyrueshme, të kuptueshme për të gjitha njësitë publike dhe të monitorueshme në zbatim.

Problem tjetër është konsolidimi i informacionit financiar në sektorin publik. Në praktikën e sektorit publik, raportimi individual i njësive është i rëndësishëm, por nuk mjafton për të krijuar një pamje të plotë të financave publike. Mungesa e një ligji që të rregullojë në mënyrë të qartë konsolidimin financiar bën që kjo fushë të mbetet e fragmentuar. Nisma e propozuar synon të vendosë rregulla të shprehura për pasqyrat financiare të konsoliduara të njësive kontrolluese, për konsolidimin e qeverisjes qendrore dhe për informacionin financiar të konsoliduar të qeverisjes së përgjithshme. Në mungesë të një ligji, kjo fushë mbetet jo e rregulluar në mënyrë të qartë, sepse kriteret e kontrollit, afatet dhe përgjegjësitë mund të perceptohen si të shkëputura nga arkitektura e përgjithshme e raportimit.

Problem është edhe qartësia në përcaktimin e roleve dhe përgjegjësive institucionale. Menaxhimi i kontabilitetit publik është një proces kompleks që nuk varet vetëm nga kontabilistët, por edhe nga roli i nëpunësve autorizues, i nëpunësve zbatues, i menaxherëve, i strukturave të financës, i thesarit, i Ministrisë së Financave, i auditimit të brendshëm dhe i auditimit të jashtëm. Kur këto përgjegjësi nuk sistemohen në një ligj të vetëm, rritet rreziku i mbivendosjes, i lënies së boshllëqeve.

Një tjetër problematikë ka të bëjë me transparencën e pamjaftueshme të raportimit financiar publik. Aktualisht, publikimi i pasqyrave financiare dhe i informacionit shpjegues nuk është gjithmonë i njëtrajtshëm dhe nuk siguron në të gjitha rastet akses të plotë dhe të kuptueshëm për përdoruesit e jashtëm të informacionit financiar. Mungesa e rregullave të qarta ligjore për përmbajtjen, formatin dhe afatet e publikimit kufizon aftësinë e sistemit për të garantuar transparencë dhe llogaridhënie efektive. Nisma e propozuar adreson këtë problematikë duke parashikuar detyrimin ligjor për publikimin e pasqyrave financiare të miratuara, të shoqëruara me raportet përkatëse të auditimit.

Problem tjetër lidhet me integrimin e pamjaftueshëm të informacionit kontabël me sistemet e menaxhimit buxhetor dhe vendimmarrjes. Raportimi financiar aktual fokusohet kryesisht në përmbushjen formale të detyrimeve raportuese, duke mos e shfrytëzuar plotësisht informacionin kontabël si instrument për analizë, planifikim dhe vendimmarrje strategjike. Mungesa e një kuadri ligjor që lidh qartë kontabilitetin financiar me proceset buxhetore dhe menaxheriale kufizon përdorimin e të dhënave financiare për qëllime performance dhe vlerësimi financiar afatgjatë.

Kjo nisëm ka për qëllim krijimin e një kuadri të unifikuar, të qëndrueshëm dhe bashkëkohor ligjor për kontabilitetin publik në Republikën e Shqipërisë. Aktualisht, kontabiliteti publik në vend rregullohet përmes një sërë udhëzimesh (si udhëzimi nr.8, datë 09.03.2018, udhëzimi nr.5, datë 21.02.2022, udhëzimi nr.30, datë 27.12.2011 etj.), të cilat, ndonëse kanë mundësuar funksionimin e sistemit kontabël publik, nuk përbëjnë një bazë ligjore të plotë.

Në mungesë të një ligji të posaçëm, rregullimi i procesit kontabël publik mbështetet në akte nënligjore, duke krijuar boshllëqe në raport me kërkesat e qartësisë, transparencës dhe përgjegjshmërisë financiare që kërkon menaxhimi i financave publike. Kjo nisëm synon të krijojë një bazë ligjore të qartë dhe të unifikuar të kontabilitetit publik, duke përcaktuar qartë parimet, rregullat, përgjegjësitë dhe detyrimet e njësive publike në lidhje me mbajtjen e kontabilitetit dhe raportimit financiar.

OBJEKTIVAT

Cilat janë objektivat dhe efektet e synuara të propozimit?

Objektivat e politikës janë si më poshtë:

- Përmirësimi i cilësisë së informacionit financiar nëpërmjet garantimit të respektimit të karakteristikave cilësore të informacionit financiar (përshtatshmëri, paraqitje me besnikëri, kuptueshmëri, korrektësi kohore, krahasueshmëri dhe verifikueshmëri).
- Forcimi i standardeve për konsolidimin financiar, nëpërmjet qartësisë së parimit të kontrollit, fushës së njësive që konsolidohen, niveleve të konsolidimit dhe afateve të dorëzimit të pasqyrave individuale dhe të konsoliduara.
- Forcimi i kontrollit të brendshëm, mbikëqyrjes dhe përgjegjësisë institucionale, nëpërmjet ndarjes së detyrave, dokumentacionit justifikues, miratimit të pasqyrave financiare dhe masat për mosrespektim.

- Krijimi i një kuadri të posaçëm dhe të qëndrueshëm ligjor për kontabilitetin në sektorin publik, që garanton rregulla të unifikuara, të detyrueshme dhe afatgjata për raportimin financiar publik në Republikën e Shqipërisë, brenda vitit 2026.
- Rregullimi i procesit të mbajtjes së kontabilitetit dhe raportimit financiar, përfshirë përgatitjen, paraqitjen dhe publikimin e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara, sipas rregullave të standardizuara, brenda vitit 2026.
- Qartësimi i përgjegjësiwe institucionale dhe individuale, veçanërisht i nëpunësit autorizues, nëpunësit zbatues dhe strukturave të financës, për garantimin e saktësisë dhe integritetit të informacionit financiar, brenda vitit 2026.
- Forcimi i transparencës dhe krahasueshmërisë së raportimit financiar publik, duke vendosur formate, afate dhe kriteret të unifikuara të raportimit dhe publikimit të pasqyrave financiare.
- Forcimi i llogaridhënies, përmes detyrimit ligjor për publikim dhe auditim të pasqyrave financiare.
- Unifikimi i praktikave kontabël në sektorin publik, duke reduktuar trajtimet e ndryshme kontabël dhe interpretimet diskrecionale ndërmjet institucioneve.
- Harmonizimi progresiv me standardet ndërkombëtare IPSAS, duke krijuar bazën ligjore për përafrim të plotë dhe të qëndrueshëm me praktikat më të mira ndërkombëtare.

OPSIONET E POLITIKAVE

Cilat janë opsionet kryesore të politikave, duke përfshirë mënyrat ndaj rregullimit? Duhet të bëni krahasimin e avantazheve/përfitimeve kryesore dhe të dizavantazheve/kostove të opsioneve të mundshme. Duhet të përcaktoni detajet në lidhje me opsionin e preferuar.

Opsionet e mëposhtme janë vlerësuar në funksion të arritjes së objektivave të politikave:

Opsioni 0 (status quo):- nënkupton moskryerjen e ndryshimeve rregullatore dhe jorregullatore, por vijimin me kuadrin ligjor aktual. Ky opsion nuk është i përshtatshëm për t'u zbatuar, për arsye se nuk mund të arrihet zgjidhja e problemeve të evidentuara gjatë këtyre viteve në fushën e raportimit financiar.

Avantazhe:

- Nuk krijon kosto të reja administrative, pasi nuk kërkon ndryshime në procedura, apo sisteme informacioni.
- Nuk kërkon ndërhyrje në strukturat institucionale ekzistuese.

Disavantazhe:

- Nuk adreson boshllëqet rregullatore dhe mungesën e harmonizimit me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik, duke vijuar mbështetjen kryesisht në akte nënligjore të shumta, shpesh jo të harmonizuara dhe të ndryshueshme në kohë.
- Nuk mundëson harmonizimin substantiv me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit për sektorin publik (IPSAS).

- Mbetet niveli aktual i transparencës dhe llogaridhënies i cili konsiderohet i pamjaftueshëm.
- Vazhdon mungesa e qartësisë në ndarjen e përgjegjësiwe institucionale, veçanërisht lidhur me rolin e nëpunësit autorizues, strukturave të kontabilitetit dhe përgjegjësisë mbi pasqyrat financiare.

Opsioni 1 (jo rregullator):– nënkupton marrjen e masave jorregulatore si rritja e kontroleve dhe kryerja e fushatave ndërgjegjësuwe. Ky opsion nuk mund të aplikohet për arsye se, pavarësisht se nuk ka të njëjtat kosto si opsionet e tjera, nuk mundëson arritjen e objektivave të synuar.

Avantazhe:

- Kosto minimale financiare, pasi nuk kërkon hartim dhe zbatim të nje ligji të ri, investime të mëdha në sisteme informacioni apo shtim të strukturave institucionale.
- Mund të përmirësojë pjesërisht ndërgjegjësimin dhe kontrollin e brendshëm, përmes fushatave informuese.

Disavantazhe:

- Nuk garanton standardizim të detyrueshëm dhe të njëtrajtshëm, pasi masat jorregulatore nuk krijojnë norma ligjore me fuqi detyruese dhe të zbatueshme në mënyrë të barabartë për të gjitha njësitë publike.
- Nuk ofron bazë të qëndrueshme ligjore, duke e lënë sistemin e kontabilitetit publik të mbështetur kryesisht në udhëzime, praktika administrative dhe interpretime diskrecionale.
- Nuk siguron zgjidhje afatgjatë dhe të qëndrueshme për problemet e raportuara.
- Ka efekt të kufizuar dhe afatshkurtër, për shkak se ndikimi i fushatave ndërgjegjësuwe dhe kontroleve administrative zbehet me kalimin e kohës, në mungesë të detyrimeve ligjore.
- Nuk përmirëson në mënyrë substanciale transparencën dhe llogaridhënien, pasi nuk vendos detyrime të qarta ligjore për përgatitjen, publikimin dhe auditimin e pasqyrave financiare.

Opsioni 2 (rregullator):– nënkupton ndryshimin e disa akteve ligjore në fuqi që aktualisht rregullojnë fushën e kontabilitetit publik.

Ky opsion do të konsistonte në ndërhyrje të pjesshme në kuadrin aktual ligjor dhe nënligjor që rregullon aspektet e menaxhimit financiar, kontabilitetit dhe raportimit financiar në sektorin publik, pa miratuar një ligj të ri të posaçëm për kontabilitetin publik. Në praktikë, ky opsion do të kërkonte ndryshime dhe harmonizime në disa akte ekzistuese, kryesisht:

- ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;
- ligjin nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar;

- ligjin nr. 114/2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik”, të ndryshuar;
- aktet nënligjore ekzistuese të Ministrisë së Financave që rregullojnë mbajtjen e kontabilitetit, planin e llogarive, raportimin financiar dhe procedurat kontabël në sektorin publik;
- udhëzimet metodologjike dhe rregullat ekzistuese për përgatitjen dhe konsolidimin e pasqyrave financiare.

Avantazhe:

- Kërkon më pak kohë për harmonizim institucional, pasi ne rast se do te zbatohet ky opsion ndryshimet që do të ndërmerreshin nuk do të ishin thelbësore.
- Do të mundësonte përmirësime graduale dhe të synuara, pa pasur nevojë për rikonceptim të të gjithë sistemit ligjor të kontabilitetit publik
- Do lejonte institucionet publike të vijonin të mbështeteshin në strukturën aktuale të menaxhimit të financave publike.

Disavantazhe:

- Do të vazhdonte të lejonte fragmentizim të legjislacionit në këtë fushë dhe paqartësi në interpretimin dhe zbatimin e rregullave dhe dispozitave në fushën e kontabilitetit publik
- Nuk zgjidh boshllëkun ligjor ekzistues, pasi ndryshimi i një ligji të përgjithshëm ose sektorial nuk mund të zëvendësojë nevojën për një kuadër të posaçëm dhe të unifikuar.
- Rrezikon krijimin e rregullimeve të pjesshme dhe të paqëndrueshme, nëse ndërhyrjet bëhen mbi ligje që nuk janë projektuar fillimisht për të adresuar kontabilitetin publik.
- Nuk garanton rregullim të plotë dhe sistemik, veçanërisht në drejtim të konsolidimit financiar, ndarjes së përgjegjësiave dhe harmonizimit me IPSAS.

Opsioni 3 (rregullator): – Miratimi i një ligji të ri mbi kontabilitetin e sektorit publik. Opsioni 3 vlerësohet si opsioni më i përshtatshëm për t’u zbatuar, për arsye se ndryshimet që synohen të ndërmerren për zgjidhjen e problematikave të evidentuara, mund të zgjidhen vetëm nëpërmjet hartimit i një ligji të ri.

Avantazhe:

- Krijon një kuadër të qartë, bashkëkohor dhe gjithëpërfshirës ligjor, duke konsoliduar në nivel ligji parimet, rregullat dhe detyrimet themelore të kontabilitetit publik.
- Siguron stabilitet dhe qëndrueshmëri normative afatgjatë, duke reduktuar varësinë nga aktet nënligjore të fragmentuara dhe të ndryshueshme në kohë.
- Harmonizohet me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik dhe praktikat më të mira ndërkombëtare, duke vendosur bazën ligjore për përafrim të plotë dhe të kontrollueshëm.
- Përmirëson transparencën dhe llogaridhënien, përmes rregullimit të detyrueshëm të përgatitjes, publikimit dhe auditimit të pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara.

- Rrit cilësinë, krahasueshmërinë dhe verifikueshmërinë e informacionit financiar, duke e bërë atë më të përdorshëm mbikëqyrje dhe auditim.
- Forcon sistemin e kontrollit të brendshëm financiar, duke qartësuar përgjegjësitë dhe ndarjen e funksioneve në proceset financiare dhe kontabël.
- Qartëson dhe rrit përgjegjësitë institucionale dhe ul rreziqet e abuzimit dhe pasaktësive.

Disavantazhe:

- Kërkon angazhim të konsiderueshëm institucional, për hartimin, miratimin dhe zbatimin e akteve nënligjore zbatuese.
- Krijon nevojën për përditësimin ose rishikimin e udhëzimeve ekzistuese, për t'i harmonizuar me ligjin e ri dhe për të shmangur mbivendosjet normative.
- Kërkon përshtatje të njësive publike, trajnime dhe rritje të kapaciteteve, veçanërisht në fazën fillestare të zbatimit.

Opsioni 3 është opsioni i vetëm që adreson në mënyrë të plotë problemet e identifikuara dhe siguron ndikime të qëndrueshme afatgjata.

ANALIZA E NDIKIMEVE

Cilat janë ndikimet e opsionit të preferuar? Kjo duhet të përfshijë ndikimet me vlerë monetare të përcaktuar dhe ndikimet pa vlerë monetare të përcaktuar mbi buxhetin dhe bizneset.

Nisma ligjore për kontabilitetin e sektorit publik do të ndikojë pozitivisht, duke kontribuar në përmirësimin e kuadrit ligjor të raportimit financiar. Efektet e pritshme nga zbatimi i ligjit do të jenë:

- **Ndikime ekonomike**

Nisma e propozuar pritet të sjellë ndikime ekonomike pozitive, kryesisht nëpërmjet përdorimit më eficient të fondeve publike dhe përmirësimit të cilësisë së informacionit financiar që mbështet vendimmarrjen fiskale dhe administrative. Edhe pse zbatimi i tij mund të kërkojë disa kosto fillestare të kufizuara, si përditësimi i procedurave, hartimi i akteve nënligjore, trajnimi i stafit dhe mbështetja metodologjike, këto kosto vlerësohen të menaxhueshme dhe të justifikuara nga përfitimet afatmesme dhe afatgjata. Një sistem më i standardizuar dhe më i besueshëm i kontabilitetit publik ndihmon në uljen e kostove që lidhen me gabimet, pasaktësitë, raportimet jo të plota dhe vendimmarrjen e mbështetur në të dhëna të dobëta. Në plan më të gjerë, nisma kontribuon në forcimin e besueshmërisë së financave publike, çka përbën një element pozitiv për klimën ekonomike, për marrëdhëniet me partnerët ndërkombëtarë dhe për përdorimin më racional të burimeve publike.

- **Ndikime në sektorin publik dhe institucionale**

Ndikimet kryesore të kësaj nisme pritet të ndihen në sektorin publik dhe në funksionimin institucional të njësive që përfshihen në fushën e zbatimit të tij. Kjo nismë krijon një bazë më të qartë dhe më të unifikuar ligjore për kontabilitetin në sektorin publik, duke forcuar organizimin e mbajtjes së kontabilitetit, përgatitjen e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara, si dhe ndarjen e roleve dhe përgjegjësi ndërmjet strukturave përgjegjëse. Kjo pritet të përmirësojë cilësinë, krahasueshmërinë dhe verifikueshmërinë e informacionit financiar, të forcojë kontrollin e brendshëm dhe të mbështesë më mirë proceset e auditimit, mbikëqyrjes dhe llogaridhënies. Po ashtu, nisma ndihmon në harmonizimin institucional të praktikave të raportimit financiar në të gjithë sektorin publik dhe në krijimin e një kuadri më të qëndrueshëm për zhvillimin e mëtejshëm të menaxhimit financiar publik. Në periudhë afatshkurtër, institucionet do të kenë nevojë për përshtatje organizative dhe ngritje kapacitetesh, por në afatmesëm dhe afatgjatë pritet rritje e eficiencës administrative dhe e cilësisë së qeverisjes financiare.

- Ndikime të tjera (shoqërore dhe sistematike)

Përveç ndikimeve ekonomike dhe institucionale, kjo nismë pritet të sjellë edhe ndikime më të gjera shoqërore dhe sistematike. Përmirësimi i cilësisë së raportimit financiar publik rrit transparencën mbi përdorimin e burimeve publike dhe forcon llogaridhënien ndaj qytetarëve, Kuvendit, institucioneve të pavarura dhe publikut në tërësi. Kjo ndikon pozitivisht në rritjen e besimit ndaj institucioneve publike dhe në perceptimin për një administrim më të rregullt, më të përgjegjshëm dhe më të kontrollueshëm të financave publike. Në aspektin sistematik, nisma kontribuon në konsolidimin e arkitekturës së menaxhimit financiar publik, duke e bërë sistemin më koherent, më të qëndrueshëm dhe më të aftë për të prodhuar informacion të dobishëm për planifikim, monitorim dhe vendimmarrje. Në këtë mënyrë, ligji nuk sjell vetëm një përmirësim teknik në fushën e kontabilitetit, por mbështet edhe objektiva më të gjera të qeverisjes së mirë, transparencës dhe funksionimit më të qëndrueshëm të sektorit publik.

Nga ana cilësore, ndikimet do të jenë si më poshtë:

- Përmirësim i cilësisë së të dhënave financiare dhe rritje e transparencës.

Nisma e propozuar pritet të përmirësojë ndjeshëm cilësinë e të dhënave financiare publike, pasi vendos në nivel ligji parime, rregulla dhe përgjegjësi më të qarta për regjistrimin, klasifikimin, matjen dhe raportimin e transaksioneve financiare. Kjo krijon bazë më të fortë për pasqyra financiare më të plota, më të sakta, më të krahasueshme dhe më të verifikueshme, duke ulur hapësirat për trajtime të ndryshme ose jo të njëtrajtshme ndërmjet njësive të sektorit publik. Në këtë mënyrë, rritet besueshmëria e informacionit financiar jo vetëm për përdoruesit e brendshëm administrativë, por edhe për institucionet e mbikëqyrjes, auditimit dhe për publikun.

- Harmonizim institucional dhe rritje e efektivitetit të mbikëqyrjes.

Nisma e propozuar do të kontribuojë në harmonizimin institucional dhe në rritjen e efektivitetit të mbikëqyrjes financiare. Aktualisht, kontabiliteti publik mbështetet

kryesisht në akte nënligjore, të cilat kanë mundësuar funksionimin e sistemit, por nuk përbëjnë një bazë ligjore të plotë. Kalimi drejt një kuadri të posaçëm ligjor redukton fragmentimin normativ, qartëson hierarkinë rregullatore dhe përmirëson koherencën ndërmjet ligjit, udhëzimeve, planit të llogarive dhe praktikave të raportimit. Kjo e bën më të lehtë mbikëqyrjen nga strukturat përgjegjëse dhe zvogëlon rrezikun e interpretimeve të ndryshme në zbatim. Në plan afatgjatë, kjo pritet të sjellë edhe unifikim më të madh të praktikave kontabël në të gjithë sektorin publik.

- Forcimi i kontrollit të brendshëm dhe reduktimi i gabimeve dhe pasaktësive.

Nisma e propozuar do të forcojë kontrollin e brendshëm financiar dhe të ulë rrezikun e gabimeve, pasaktësive dhe dobësive në dokumentimin financiar. Projekti parashikon kërkesa më të qarta për dokumentacionin justifikues, për regjistrimin kontabël kronologjik dhe sistematik, për gjurmueshmërinë e transaksioneve dhe për ndarjen e roleve të përgjegjësive në proceset financiare. Kjo lidhet drejtpërdrejt edhe me objektivat e ligjit për menaxhimin financiar dhe kontrollin, i cili synon përdorimin e burimeve publike me efektivitet, eficiencë, ekonomi, transparencë dhe ligjshmëri. Për rrjedhojë, projektligji do të ndihmojë në krijimin e një mjedisi më të fortë kontrolli dhe në rritjen e integritetit financiar institucional.

- Përmirësimi i besueshmërisë së raportimeve financiare të njësive të qeverisjes së përgjithshme për publikun dhe partnerët ndërkombëtarë.

Nisma e propozuar përmirëson besueshmërinë e raportimit financiar të sektorit publik ndaj publikut, partnerëve ndërkombëtarë dhe aktorëve ekonomikë. Relacioni shoqëruar vlerëson se raportimi financiar i shëndoshë dhe transparent ka rol të rëndësishëm në rritjen e besimit dhe në mbështetjen e zhvillimit ekonomik. Edhe pse ky ligj nuk rregullon drejtpërdrejt kontabilitetin e biznesit privat, ai ndikon pozitivisht në klimën e përgjithshme institucionale dhe financiare të vendit, pasi rrit cilësinë e informacionit mbi menaxhimin e burimeve publike, forcon seriozitetin e administrimit financiar dhe përmirëson perceptimin mbi disiplinën fiskale e administrative të shtetit. Kjo ka vlerë të posaçme edhe për marrëdhëniet me donatorët, partnerët e zhvillimit dhe institucionet financiare ndërkombëtare.

Ndikimet monetare (vlerësim minimal):

Në terma ekonomikë, ndikimi monetar pozitiv lidhet para së gjithash me përdorimin më eficient të fondeve publike. Një sistem më i qartë dhe më i standardizuar kontabël përmirëson cilësinë e informacionit që përdoret për planifikim, zbatim, monitorim dhe kontroll financiar. Kjo ndihmon institucionet publike të identifikojnë më shpejt pasaktësitë, detyrimet, mospërputhjet, vonesat dhe risqet financiare, duke ulur kostot që burojnë nga gabimet administrative, raportimet e pasakta, vendimmarrja e dobët dhe mungesa e gjurmueshmërisë. Në këtë kuptim, përfitimi monetar nuk duhet parë vetëm si kursim i

drejtpërdrejtë buxhetor, por si përmirësim i cilësisë së administrimit financiar, që sjell përdorim më racional të burimeve publike.

Ndikim pozitiv pritet edhe në drejtim të konsolidimit fiskal dhe të menaxhimit më të mirë të informacionit financiar në nivel të gjithë sektorit publik. Duke qenë se projektligji rregullon edhe pasqyrat financiare të konsoliduara dhe parimin e kontrollit, ai krijon bazë më të mirë për paraqitjen më të plotë të pozicionit financiar të njësive publike dhe të njësive të kontrolluara prej tyre. Kjo rrit kapacitetin e shtetit për të pasur një pamje më të saktë të aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve, duke mbështetur vendimmarrje më të informuar për politika fiskale, prioritete financimi dhe menaxhim të risqeve. Një informacion më i mirë financiar ul koston e pasigurisë në vendimmarrje dhe rrit eficiencën e shpërndarjes së burimeve buxhetore.

Në plan më të gjerë ekonomik, projektligji krijon efekte pozitive të tërthorta për ekonominë, sepse rrit besueshmërinë e financave publike dhe të institucioneve shtetërore. Një sistem publik raportimi financiar më i fortë dhe më transparent mbështet klimë më të mirë institucionale, rrit besimin e partnerëve ndërkombëtarë dhe kontribuon në krijimin e kushteve më të favorshme për investime, bashkëpunim financiar dhe zhvillim ekonomik. Për këtë arsye, edhe pse përfitimet e ligjit nuk janë të gjitha lehtësisht të monetizueshme në vlerë numerike të menjëhershme, ato kanë një vlerë të lartë ekonomike dhe fiskale, sepse ndikojnë në cilësinë e qeverisjes financiare, në disiplinën administrative dhe në efikasitetin e përdorimit të fondeve publike

ARSYETIMI I OPSIONIT TË PREFERUAR

Shpjegoni arsyet për zgjedhjen e opsionit të preferuar. Ju lutemi jepni nëse është e mundur koston dhe përfitimin me vlerë të përcaktuar monetare.

Opsioni i preferuar është Opsioni 3 - Miratimi i një ligji të ri mbi kontabilitetin e sektorit publik.

Opsioni 3 është opsioni më i përshtatshëm për t'u zbatuar, për arsye se ai është i vetmi që adreson në mënyrë të drejtpërdrejtë shkakun themelor të problemit: mungesën e një baze ligjore të posaçme dhe të unifikuar. Qasjet e tjera mund të ndihmojnë në zbatim, por nuk mund ta zëvendësojnë nevojën për një ligj bazë. Një ligj i ri krijon një arkitekturë të qartë: përcakton objektin, fushën e zbatimit, termat kryesorë, parimet e regjistrimit, përbërësit e pasqyrave financiare, rregullat e konsolidimit, funksionet institucionale, mbikëqyrjen, shkeljet etj.

Ky është opsioni i preferuar për arsye se sigurohen synimet si vijon:

Krijimi i një baze ligjore të unifikuar dhe hierarkikisht të qëndrueshme. Kontabiliteti publik rregullohet aktualisht kryesisht përmes një kombinimi udhëzimesh, rregulloresh dhe procedurash administrative, të cilat, megjithëse kanë siguruar funksionimin praktik të sistemit, nuk përbëjnë një kuadër ligjor të unifikuar. Kjo situatë ka sjellë fragmentim normativ, paqartësi në zbatim dhe varësi të tepruar nga akte nënligjore që mund të ndryshojnë shpesh. Nisma e propozuar krijon një kuadër ligjor specifik dhe të qëndrueshëm,

ku parimet themelore, fushat e zbatimit, dhe përgjegjësitë institucionale trajtohen në mënyrë koherente.

Sigurohet siguria juridike. Miratimi i një ligji të posaçëm garanton siguri juridike për të gjitha njësitë e sektorit publik, duke përcaktuar qartë të drejtat, detyrimet dhe standardet që duhet të respektohen në fushën e kontabilitetit dhe raportimit financiar. Ndryshe nga aktet nënligjore, të cilat janë më të ekspozuara ndaj ndryshimeve të shpeshta administrative, një ligj krijon stabilitet dhe parashikueshmëri afatgjatë, elemente thelbësore për planifikimin financiar, organizativ dhe institucional të njësive publike.

Forcimi i përgjegjshmërisë dhe llogaridhënies publike. Nisma e propozuar krijon bazë të qartë për ndarjen e përgjegjësive ndërmjet: njësive raportuese, njësive kontrolluese, Ministrisë përgjegjëse për financat, si dhe strukturave të auditimit. Kjo rrit ndjeshëm llogaridhënien institucionale dhe individuale, gjë që nuk mund të arrihet në të njëjtën masë përmes udhëzimeve administrative.

Përputhshmëria me praktikën ndërkombëtare dhe proceset integruese. Në nivel ndërkombëtar, praktikën më të mira tregojnë se kontabiliteti publik modern mbështetet në ligje bazë që përcaktojnë parimet dhe arkitekturën e sistemit, ndërsa aktet nënligjore shërbejnë për zbatim teknik. Miratimi i një ligji të ri vendos Shqipërinë në një linjë me këto praktika dhe krijon një bazë të besueshme për përafrim gradual me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik, pa cënuar fleksibilitetin për adaptim sipas kontekstit kombëtar.

Nisma e propozuar mundëson lidhjen sistematike të kontabilitetit publik me menaxhimin financiar dhe kontrollin, me auditimin e brendshëm dhe të jashtëm, si dhe me proceset buxhetore. Kjo koherencë është thelbësore për të pasur një sistem financiar publik funksional, ku informacioni kontabël mbështet kontrollin, planifikimin dhe vendimmarrjen, dhe nuk mbetet një produkt formal raportimi.

Nisma e propozuar synon një reformë të thellë, përfshirë kalimin drejt kontabilitetit me bazë të drejtash dhe detyrimesh të konstatuara, konsolidimin financiar të qeverisjes qendrore dhe të përgjithshme, si dhe përdorimin sistematik të informacionit financiar për vendimmarrje. Këto janë reforma strukturore që kanë ndikim afatgjatë dhe kërkojnë stabilitet ligjor. Vetëm një ligj mund të garantojë që këto ndryshime të mos jenë të përkohshme apo të varura nga praktika administrative, por të integrohen në arkitekturën e qëndrueshme të financave publike.

Ky projekt-ligj nuk ka efekte financiare në buxhetin e shtetit.

Kostoja e përlllogaritur në total e opsionit të preferuar mbi buxhetin e shtetit gjatë periudhës 3-vjeçare menjëherë pas miratimit të ligjit (kostoja në total në lek, çmimet aktuale, në terma nominalë):

Viti 1	Viti 2	Viti 3
Nuk aplikohet	Nuk aplikohet	Nuk aplikohet

KONSULTIMI

Jepni një përmbledhje të çdo konsultimi të kryer (me kë dhe si jeni konsultuar?), çfarë pikëpamjesh janë shprehur, si janë trajtuar ato, domethënë çfarë ndryshimesh janë pranuar dhe çfarë janë refuzuar dhe arsyet pse?)

Procesi i konsultimit publik do të organizohet në përputhje me ligjin nr. 146/2014 “Për njoftimin dhe konsultimin publik”, dhe do të përfshijë:

- Publikimin e projektligjit në portalin e konsultimeve publike.

Ministria e Financave po drejton zbatimin e reformës së përmirësimit të raportimit financiar, në përputhje me standardet dhe praktikat e mira ndërkombëtare, me mbështetjen e Bankës Botërore, duke përmirësuar kornizën ligjore, me qëllim rritjen e cilësisë së raportimit financiar në vend. Pjesë e kësaj reforme është edhe hartimi i një ligji për kontabilitetin e sektorit publik. Gjatë fazës së draftimit të këtij projektligji janë zhvilluar disa workshop-e në ambjentet e Bankës Botërore, me pjesëmarrjen e kontabilistëve të ministrive të linjës, në të cilat projektligji është diskutuar paraprakisht. Gjithashtu projektligji është publikuar në Regjistrin Elektronik të Njoftimeve për Konsultimin Publik në datë 06.07.2026 deri në 03.08.2026.

Projektligji është dërguar për mendim pranë Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit (KKK), Institutit të Ekspertëve Kontabël të Autorizuar (IEKA), Bordit të Mbikëqyrjes Publike (BMP), të cilët kanë përcjellë komentet/sugjerimet si më poshtë:

Bordi i Mbikëqyrjes Publike (BMP) është përgjigjur nëpërmjet email-it, datë 10.08.2026, ku shprehet si vijon:

Në nenin 19, pika 1: Rekomandohet që përdorimi i termit “raporti i auditimit” të shoqërohet me një referencë ndaj legjislacionit përkatës që rregullon auditimin, me qëllim shmangien e paqartësive lidhur me llojin e auditimit dhe subjektin kompetent për hartimin e raportit.

Reflektuar në projektligj.

Në nenin 23, pika 2: Rekomandohet rishikimi i formulimit të pikës 2, pasi përcaktimi se "pasqyrat financiare të konsoliduara i nënshtrohen auditimit të jashtëm vjetor" nuk specifikon autoritetin kompetent për kryerjen e auditimit dhe bazën ligjore përkatëse. Për të shmangur paqartësitë interpretative dhe mbivendosjen me kompetencat e përcaktuara në legjislacionin që rregullon auditimin e jashtëm publik dhe auditimin ligjor, sugjerohet që dispozita të referojë shprehimisht se auditimi kryhet nga organet ose subjektet kompetente, sipas legjislacionit në fuqi. **Reflektuar në projektligj.**

Në nenin 23, pika 2, termi audituesit: Rekomandohet zëvendësimi i termit "audituesit" me formulimin "organet ose subjektet kompetente që ushtrojnë auditimin sipas legjislacionit në fuqi", pasi termi "auditues" nuk identifikon qartë subjektin kompetent dhe mund të ngatërrohet me termin "auditues ligjor", i cili ka kuptim të posaçëm sipas Ligjit nr. 10091/2009, i ndryshuar. **Reflektuar në projektligj.**

Instituti i Ekspertëve Kontabël të Autorizuar (IEKA) është përgjegjës nëpërmjet shkresës, datë 31.07.2026, nr.626 prot, ku shprehet si vijon:

Neni 13, pika 1: Rekomandohet që ligji të përcaktojë parimet e përgjithshme, ndërsa rregullat teknike të njohjes dhe matjes të delegohen tek standardet përkatëse të kontabilitetit. Psh. *“Njohja, matja, paraqitja dhe shpalosja e aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve kryhen në përputhje me Standardet Kombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik, të harmonizuara me SNKSP.”* Dispozita aktuale hyn në një nivel teknik që normalisht rregullohet nga standardet e kontabilitetit dhe jo nga vetë ligji. Përcaktimi në ligj i bazave të matjes së aktiveve dhe detyrimeve mund të krijojë paqartësi mbi hierarkinë ndërmjet ligjit, Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik dhe SNKSP, si edhe të kufizojë përshtatjen e ardhshme të kuadrit kombëtar me zhvillimet ndërkombëtare.

Reflektuar në projektligj.

Neni 23, pika 2: Rekomandohet rishikimi i dispozitës psh. *“Pasqyrat financiare të konsoliduara të përgatitura në përputhje me këtë ligj i nënshtrohen auditimit të jashtëm, në përputhje me standardet ndërkombëtare të Auditimit dhe legjislacionit në fuqi. Njësitë raportuese sigurojnë qasje të plotë të audituesve në dokumentacionin financiar, sistemet e informacionit dhe personelin përgjegjës.”* Formulimi është tepër i përgjithshëm dhe mund të krijojë paqartësi në zbatim. Dispozita nuk përcakton autoritetin përgjegjës për kryerjen ose organizimin e auditimit, bazën ligjore mbi të cilën ai kryhet, standardet profesionale të zbatueshme, si dhe mënyrën e raportimit të rezultateve të auditimit. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 28, pika 4/c: Rekomandohet rishikimi i dispozitës duke qartësuar mënyrën e propozimit të kësaj kandidature, duke përfshirë edhe organizatat profesionale psh. *“I anëtar, ekspert në fushën e auditimit dhe raportimit financiar, i propozuar nga organizatat profesionale, me përvojë të njohur në fushën e auditimit dhe raportimit financiar.”*

Projektligji nuk përcakton mekanizmin e propozimit të ekspertit të pavarur, ndërsa përbërja nuk garanton përfaqësimin institucional të organizatave profesionale të audituesve ligjorë dhe kontabilistëve. Përfshirja e tyre do të sillte ekspertizë praktike në zbatimin e standardeve, njohje të zhvillimeve ndërkombëtare të IFAC dhe IPSASB, si dhe një perspektivë të pavarur profesionale në zhvillimin e politikave të kontabilitetit publik. Me sugjerim të MD, funksionet e Komitetit do të realizohen nga Bordi i KBFP. **Reflektuar në projektligj.**

Nëpërmjet Regjistrisë Elektronike për Njoftimet dhe Konsultimet Publike është dërguar një koment:

Neni 20, pika 4/c: Duhet brenda muajit mars sipas udhëzimit nr.8, datë 09.03.2018 i ndryshuar, pika 118. **Në lidhje me këtë koment, ju sqarojmë se është ligj dhe udhëzim i ri dhe nuk bazohet në afatet e udhëzimit nr. 8.**

Këshilli Kombëtar i Kontabilitetit (KKK) është përgjegjës nëpërmjet email-it, datë 18.08.2026, ku shprehet si vijon:

Neni 1: Në fund të nenit 1 të shtohet togëfjalëshi të raportimit financiar në sektorin publik. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 2, pika a: Shtohet togëfjalëshi “dhe raportimit financiar” dhe **pika b** fjala “përgatiten” zëvendësohet me fjalën “hartimin”. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 3, pika 1: Sugjerojmë që të unifikohet termi “njësitë” në të gjithë trupin e ligjit opsion “njësi ekonomike publike” ose “njësi raportuese”....kjo e dyta është e formuluar qartë tek përkufizimet. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 3, pika 2: Të gjendet një emërtim tjetër i përshtatshëm për termin “organizatat jofitimprurëse” opsion “njësitë ekonomike publike jofitimprurëse”. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 4, pika 14,15,16,17 dhe Neni 5: Përkufizimet e elementëve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël të jepen në një dokument me vete. Sigurohet fleksibiliteti i përmirësimit të vazhdueshëm të parimeve të raportimit financiar dhe lehtësohet kuptueshmëria e parimeve themelore të ligjit. Nëse përkufizimet e elementëve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël do të jenë pjesë e ligjit atëherë duhen rishkruar të plota. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 6, pika 2: Të evitohen përsëritjet.....metoda është sqaruar shumë qartë tek përkufizimet. Në lidhje me këtë koment, ju sqarojmë se kjo fjali duhet të jetë në ligj si definim, për të qartësuar implementimin e kontabilitetit accrual.

Neni 13: Sugjerojmë të mbetet në ligj rregullimi sipas pikës 4 të këtij neni. Përkufizimet e elementëve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël të jepen në një dokument me vete. Sigurohet fleksibiliteti i përmirësimit të vazhdueshëm të parimeve të raportimit financiar dhe lehtësohet kuptueshmëria e parimeve themelore të ligjit. Nëse përkufizimet e elementëve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël do të jenë pjesë e ligjit atëherë duhen rishkruar të plota. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 14: Përkufizimet e elementëve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël të jepen në një dokument me vete. Sigurohet fleksibiliteti i përmirësimit të vazhdueshëm të parimeve të raportimit financiar dhe lehtësohet kuptueshmëria e parimeve themelore të ligjit. Nëse përkufizimet e elementëve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël do të jenë pjesë e ligjit atëherë duhen rishkruar të plota. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 16, pika 1: Të shtohet togfjalëshi “Parimet e Kontabilitetit dhe Raportimit Financiar ne Sektorin Publik”. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 17, pika 1: Fjala “Raporte” zëvendësohet me fjalën “Pasqyra”. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 19, pika 1: Ku parashikohet detyrimi i auditimit? Cili është lloji i auditimit? **Reflektuar në projektligj.**

Neni 20, pika 1: Operacionet nuk janë elemente të pasqyrave financiare me qëllim të përgjithshëm. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 20, pika 3: Kjo pikë e ligjit kërkon sqarime të posacme në udhëzim lidhur me detyrimin ose jo të hartimit të pasqyrave të konsoliduara të mëmave në nivel më të ulët.

Neni 21, pika 1, Neni 24, pika 1, Neni 27, Neni 28 dhe Neni 29: Termi “Rregullat e Kontabilitetit Publik” në të gjithë projektligjin zëvendësohet me termin “Parimet e Kontabilitetit dhe Raportimit Financiar në Sektorin Publik”. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 30, pika 2: Përdoret dy herë termi përfshirë....paragrafi është konfuz....mund të ndahet në dy fjali për të qartësuar përgjegjësitë në nivel të lartë drejtues si dhe në nivel operacional ku përmenden nëpunësi autorizues dhe ai zbatues. Por më e rëndësishmja është

të qartësohet termi nëpunës civil sepse kuptohet si “nëpunës me status civil” dhe keqinterpretohet sikur le jashtë përgjegjësisë ata me kod pune... **Reflektuar në projektligj.**

Neni 32, pika 3: Fjala “progresin” zëvendësohet me fjalën “ecurinë”. **Reflektuar në projektligj.**

Neni 32, pika 3: Pas fjalës ...fushën e kontabilitetit.. shtohet togëfjalëshi “në sektorin..” **Reflektuar në projektligj.**

Ndër ndryshimet kryesore të reflektuara në projektligj evidentojmë:

1. Heqjen e Komitetit Këshillimor për Kontabilitetin dhe Raportimin Financiar në Sektorin Publik.

Në versionin e mëparshëm të projektligjit ishte parashikuar, në nenin 28, krijimi pranë Ministrisë së Financave i një Komiteti Këshillimor, si organ teknik ndërinstitucional me funksion këshillimor për çështjet që lidhen me zhvillimin, përditësimin dhe mbikëqyrjen e politikave të kontabilitetit dhe raportimit financiar në sektorin publik.

Gjatë shqyrtimit të projektligjit, Ministria e Drejtësisë evidentoi se krijimi i këtij Komiteti do të sillte mbivendosje të funksioneve dhe kompetencave me Bordin e Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik, i cili është parashikuar tashmë në ligjin nr. 10 296, datë 08.07.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar, dhe ka në fushën e përgjegjësisë së tij edhe çështje që lidhen me kontabilitetin në sektorin publik. Duke vlerësuar të drejtë këtë sugjerim dhe me qëllim shmangien e krijimit të strukturave paralele me funksione të njëjta ose të ngjashme, komenti i Ministrisë së Drejtësisë është pranuar dhe neni për krijimin e Komitetit Këshillimor është hequr nga projektligji.

2. Heqjen e nenit 5 “Karakteristikat cilësore të informacionit financiar”.

Me kërkesë të Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit, nga projektligji është hequr neni 5, i cili trajtonte karakteristikat cilësore të informacionit financiar. KKK ka argumentuar se përkufizimet e elementeve të pasqyrave financiare, parimet e raportimit financiar dhe politikat kontabël duhet të trajtohen në një dokument të veçantë metodologjik, dhe jo në nivel ligjor, në mënyrë që të sigurohet fleksibiliteti i nevojshëm për përshtatjen e tyre me përmirësimet dhe zhvillimet e vazhdueshme të parimeve të raportimit financiar. Ky koment është vlerësuar i drejtë dhe është reflektuar në projektligj, ndërkohë që këto çështje do të trajtohen në mënyrë të detajuar në Udhëzimin “Mbi politikat kontabël, procedurat kontabël dhe raportimin financiar në njësitë e sektorit publik”.

3. Heqjen e nenit 14 mbi njohjen e të ardhurave dhe shpenzimeve.

Gjithashtu, me kërkesë të KKK-së, është hequr neni 14 i projektligjit, i cili parashikonte rregulla mbi njohjen e të ardhurave dhe shpenzimeve. Edhe në këtë rast, KKK ka vlerësuar se trajtimet e hollësishme që lidhen me njohjen, matjen dhe regjistrimin e elementeve të pasqyrave financiare janë çështje me natyrë metodologjike dhe duhet të përcaktohen në aktet nënligjore dhe dokumentet metodologjike përkatëse. Kjo qasje mundëson përditësimin e tyre në vijimësi, në përputhje me zhvillimet e standardeve dhe parimeve të raportimit financiar, pa qenë e nevojshme ndërhyrja e vazhdueshme në ligj. Për rrjedhojë, përmbajtja e këtij neni do të trajtohet në udhëzimin kontabël që do të nxirret në zbatim të ligjit.

4. Shtimin e një dispozite të re për shfuqizimin e nenit 61 të ligjit për menaxhimin e sistemit buxhetor.

Me kërkesë të Ministrisë së Drejtësisë, në projektligj është shtuar një dispozitë e posaçme për shfuqizimin e nenit 61 të ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, i cili trajton standardet dhe procedurat e kontabilitetit për njësitë e qeverisjes së përgjithshme. Duke qenë se këto çështje do të rregullohen në mënyrë specifike nga ligji “Për kontabilitetin në sektorin publik” dhe aktet nënligjore në zbatim të tij, mbajtja në fuqi e nenit 61 do të krijonte mbivendosje ndërmjet dy kuadrove ligjore. Ky shfuqizim synon të shmangë mbivendosjet ndërmjet dy ligjeve dhe të sigurojë koherencën e kuadrit ligjor në lidhje me rregullimin e sistemit të kontabilitetit dhe raportimit financiar në sektorin publik.

5. Saktësime mbi disa aspekte teknike në fushën e kontabilitetit dhe auditimit.

Në versionin e rishikuar të projektligjit janë reflektuar edhe disa komente të Bordit të Mbikëqyrjes Publike (BMP), Këshillit Kombëtar të Kontabilitetit (KKK), Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH) dhe Institutit të Ekspertëve Kontabël të Autorizuar (IEKA), të cilat lidhen me aspekte teknike të fushës së kontabilitetit dhe auditimit. Këto komente kanë synuar kryesisht qartësimin dhe unifikimin e terminologjisë së përdorur, saktësimin e disa koncepteve të raportimit financiar dhe auditimit, si dhe përmirësimin e koherencës teknike të dispozitave të projektligjit.

Paralelisht me konsultimin institucional, projektligji dhe relacioni shpjegues janë publikuar në Regjistrin Elektronik për Njoftimet dhe Konsultimet Publike, për periudhën 6 korrik - 3 gusht 2026. Gjatë kësaj periudhe, publikimi ka regjistruar 515 klikime dhe është paraqitur vetëm një koment, i cili, pas shqyrtimit, është vlerësuar se nuk ishte relevant për objektin dhe përmbajtjen e projektligjit dhe, për rrjedhojë, nuk ka sjellë ndryshime në tekstin e tij.

Në përfundim të procesit të konsultimit institucional dhe publik, projektligji është rishikuar dhe është përgatitur versioni i përditësuar, në të cilin janë reflektuar komentet dhe sugjerimet e vlerësuara si të përshtatshme, duke ruajtur njëkohësisht objektivat dhe parimet kryesore të reformës së kontabilitetit në sektorin publik.

ZBATIMI DHE MONITORIMI

Si do të organizohen zbatimi dhe monitorimi?

Nisma e propozuar rregullon raportimin e pasqyrave financiare vjetore, individuale dhe të konsoliduara, organizimin dhe përcaktimin e përgjegjësive për mbajtjen, përgatitjen dhe paraqitjen e këtyre pasqyrave, përsa i përket sektorit publik. Për këtë arsye, për zbatimin e këtij ligji ngarkohen njësitë e qeverisjes qendrore që përfshijnë institucionet e pushtetit ekzekutiv, legjislativ dhe gjyqësor, si dhe njësitë e kontrolluara prej tyre, të krijuara me Kushtetutë, me ligj ose me vendim të Këshillit të Ministrave. Njësitë e vetëqeverisjes vendore që përfshijnë njësitë e niveleve të ndryshme të qeverisjes vendore, si dhe njësitë e kontrolluara prej tyre, të krijuara me Kushtetutë ose me ligj. Njësitë e fondeve speciale që përfshijnë entitetet e krijuara me ligj ose me akt nënligjor, si dhe njësitë e kontrolluara prej tyre. Gjithashtu ky ligj zbatohet edhe nga institucionet publike jofitimprurëse, autoritetet dhe

institucionet publike autonome me të ardhura vetjake, njësitë e menaxhimit të projekteve të financuara nga ndihma ose kreditë e huaja, si dhe çdo entitet tjetër që menaxhon fonde publike dhe që financohet, kontrollohet ose mbikëqyret nga qeverisja qendrore apo vendore, ose që përcaktohet me akt nënligjor si pjesë e sektorit publik për qëllime të raportimit financiar.

Institucionet përgjegjëse:

- Ministria e Financave, autoriteti përgjegjës për hartimin dhe përditësimin e standardeve dhe akteve nënligjore, monitotimin e zbatimit të ligjit, raportimin periodik mbi ecurinë e reformës.
- Njësitë e qeverisjes qendrore dhe vendore, institucionet publike jofitimprurëse dhe agjencitë publike, përgjegjëse për zbatimin praktik të ligjit dhe raportimin financiar.
- Sistemi i auditimit të brendshëm dhe atij të jashtëm, monitorim i rregullsisë, përputhshmërisë dhe cilësisë së raportimeve.

Mekanizmat e monitorimit:

- Raportime vjetore standarde nga të gjithë njësitë e sektorit publik.
- Kontrolli i brendshëm financiar dhe auditime të rregullta institucionale.

PJESA 2: BAZA KRYESORE E ANALIZËS DHE E PROVAVE

Historik

• *Jepni kontekstin e politikës*

Kontabiliteti publik në Shqipëri është zhvilluar në një mjedis ku rregullimi i tij ka arritur kryesisht përmes akteve nënligjore, të hartuara për të mbështetur menaxhimin e sistemit buxhetor, funksionimin e thesarit, raportimin financiar dhe regjistrimin e aktiveve publike. Kjo qasje ka pasur një logjikë praktike: në vend që të ngrihej fillimisht një ligj i posaçëm i kontabilitetit publik, rregullat janë ndërtuar gradualisht sipas nevojave të administrimit financiar. Për një periudhë të gjatë, kjo ka qenë e mjaftueshme për të mbështetur funksionimin minimal të sistemit.

Megjithatë, me zgjerimin e kërkesave për transparencë, me nevojën për krahasueshmëri më të lartë të të dhënave, me rëndësinë në rritje të konsolidimit dhe me orientimin drejt praktikave ndërkombëtare, kufijtë e kësaj qasjeje janë bërë më të dukshëm. Kur rregullat themelore të një fushe mbështeten vetëm në udhëzime, sistemi mund të funksionojë, por mbetet më i ekspozuar ndaj boshllëqeve, interpretimit të pabarabartë dhe dobësisë së përgjegjësisë institucionale.

Në Shqipëri, kuadri i menaxhimit të financave publike është ndërtuar mbi disa ligje bazë, si ligji nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e

Shqipërisë, i ndryshuar”, ligji nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin, i ndryshuar”, ligji nr.114, datë 22.10.2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik, i ndryshuar” dhe legjislacioni për auditimin e jashtëm. Brenda këtij kuadri, kontabiliteti publik ka qenë gjithmonë i pranishëm si funksion i domosdoshëm, por jo si fushë e rregulluar në mënyrë të pavarur dhe të plotë në nivel ligji.

Historikisht, kontabiliteti publik në Shqipëri nuk është rregulluar nga një ligj i posaçëm dhe i dedikuar, por është zhvilluar si pjesë e kuadrit më të gjerë të menaxhimit të financave publike. Baza kryesore ka qenë ligji nr. 9936, datë 26.06.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i cili e përfshin kontabilitetin, raportimin, inspektimin dhe auditimin si pjesë të procesit buxhetor dhe përcakton sistemin e thesarit si strukturën përgjegjëse për ekzekutimin e buxhetit, mbajtjen e llogarive dhe raportimin financiar të qeverisjes së përgjithshme.

Ky kuadër është plotësuar nga ligji nr. 10296, datë 08.07.2010, “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i cili e trajton kontabilitetin dhe raportimin si pjesë të sistemit të menaxhimit financiar dhe kontrollit në njësitë e sektorit publik, duke përcaktuar përgjegjësitë menaxheriale, rolin e nëpunësit autorizues dhe zbatues, si dhe kompetencën e Ministrit të Financave për të miratuar procedura standarde për kontabilizim të plotë, të saktë dhe në kohë të transaksioneve, si edhe dokumentet e gjurmës së auditimit.

Paralelisht, rregullimi i kontabilitetit publik është mbështetur edhe nga kuadri i kontrollit të brendshëm financiar publik dhe legjislacioni për auditimin e brendshëm, i cili është trajtuar si funksion i pavarur që vlerëson funksionimin e sistemeve të kontrollit, besueshmërinë e informacionit financiar dhe përdorimin efektiv të fondeve publike. Vetë ligji për menaxhimin financiar dhe kontrollin parashikon se monitorimi dhe vlerësimi i sistemit realizohen, ndër të tjera, edhe përmes auditimit të brendshëm, ndërsa ligji buxhetor e përfshin auditimin e brendshëm si pjesë të kuadrit të përgjithshëm të kontrollit financiar publik.

Në të njëjtën kohë, legjislacioni për auditimin e jashtëm ka garantuar mbikëqyrjen e pavarur mbi besueshmërinë dhe rregullsinë e raportimit financiar publik. Ligji për menaxhimin e sistemit buxhetor parashikon përfshirjen e Kontrollit të Lartë të Shtetit në shqyrtimin e çështjeve të kontabilitetit publik dhe në auditimin e pasqyrave financiare vjetore të njësive të qeverisjes së përgjithshme.

Udhëzimi nr. 8, datë 09.03.2018, “Për procedurat e përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore në njësitë e qeverisjes së përgjithshme”, i konsoliduar me ndryshimet përkatëse, ka shërbyer si bazë e rëndësishme metodologjike për politikat kontabël dhe raportimin financiar. Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011, “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”, i unifikuar, ka luajtur rol kyç në menaxhimin dhe regjistrimin e aktiveve.

Udhëzimi nr. 8, datë 09.03.2018, ka pasur si qëllim krijimin e bazës rregullatore për përgatitjen, paraqitjen dhe raportimin e pasqyrave financiare vjetore të njësive të qeverisjes së përgjithshme, duke u mbështetur në parimet e përgjithshme të kontabilitetit publik dhe në kërkesën për një raportim të unifikuar, të krahasueshëm dhe të dobishëm për vendimmarrje.

Nëpërmjet këtij akti, kontabiliteti publik është rregulluar konkretisht për sa i takon parimeve bazë të mbajtjes së kontabilitetit, dokumentacionit kontabël, metodës së njohjes së të ardhurave dhe shpenzimeve, planit publik të llogarive, regjistrimeve kontabël sipas klasave të llogarive, procedurave të mbylljes së llogarive vjetore, si dhe strukturës, formatit dhe afateve të raportimit të pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara.

Ky udhëzim ka shërbyer, në thelb, si akti kryesor teknik që ka organizuar praktikisht mënyrën se si njësitë e qeverisjes së përgjithshme regjistrojnë transaksionet, rakordojnë të dhënat me sistemin e thesarit dhe përgatisin pasqyrat financiare vjetore. Nga ana tjetër, udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011, ka pasur si qëllim përcaktimin e procedurave standarde dhe të gjurmës së auditit për dokumentimin, ruajtjen, qarkullimin dhe nxjerrjen nga përdorimi të aktiveve në njësitë e sektorit publik. Me këtë akt është rregulluar në mënyrë të detajuar menaxhimi i aktiveve si pjesë thelbësore e sistemit kontabël publik, përfshirë klasifikimin e aktiveve, përgjegjësitë e titullarit, nëpunësit autorizues dhe punonjësve që i kanë në ngarkim, menaxhimin e riskut të lidhur me aktivet, procedurat e inventarizimit, dokumentimit, transferimit, ruajtjes dhe nxjerrjes jashtë përdorimit të tyre. Në tërësi, këto dy udhëzime kanë rregulluar konkretisht kontabilitetin publik në Shqipëri në mungesë të një ligji të posaçëm, udhëzimi nr. 8 ka disiplinuar mbajtjen e kontabilitetit dhe raportimin financiar, ndërsa udhëzimi nr. 30 ka plotësuar këtë kuadër duke rregulluar administrimin dhe mbrojtjen e aktiveve publike, të cilat përbëjnë një komponent themelor të pasqyrave financiare dhe të kontrollit të brendshëm financiar publik.

Problemi në shqyrtim

- ***Përshkruani natyrën e problemit.***

Problemi kryesor i identifikuar lidhet me mungesën e një ligji të posaçëm për kontabilitetin publik në Republikën e Shqipërisë. Kontabiliteti publik nuk mbështetet në një ligj të posaçëm që të përcaktojë në mënyrë specifike parimet, rregullat themelore, përgjegjësitë dhe arkitekturën institucionale të sistemit të raportimit financiar. Kjo mungesë nuk përbën thjesht një mungesë formale në kuadrin ligjor, por sjell pasoja konkrete në praktikën e administrimit financiar. Në veçanti, ajo ndikon drejtpërdrejt në mënyrën se si organizohen proceset kontabël, në përgatitjen dhe paraqitjen e pasqyrave financiare, si dhe në mekanizmat e mbikëqyrjes dhe të llogaridhënies. Në mungesë të një ligji bazë, sistemi aktual funksionon mbi një rrjet udhëzimesh dhe procedurash administrative të fragmentuara, të cilat nuk garantojnë një nivel të mjaftueshëm koherence, hierarkie normative dhe stabiliteti afatgjatë.

Një problem tjetër lidhet me faktin se kalimi drejt një sistemi më të avancuar të kontabilitetit publik nuk mund të mbështetet vetëm në rregulla teknike të shpërndara. Gjithashtu, për rregullimin e kontabilitetit publik është e nevojshme t'i referohemi një sërë aktesh ligjore dhe nënligjore, të shpërndara në fusha të ndryshme, çka e bën kuadrin rregullator të fragmentarizuar dhe të vështirë për t'u kuptuar dhe zbatuar në praktikë. Kjo situatë krijon paqartësi për

institucionet publike, vështirësi në interpretim dhe rrezik për mungesë konsistence në raportimin financiar.

Aktet e ndryshme ligjore dhe nënligjore kanë ofruar zgjidhje teknike të nevojshme, por ato nuk e zëvendësojnë dot funksionin që duhet të kryejë një ligj: të vendosë parimet bazë, të përcaktojë qartë përgjegjësitë dhe të krijojë bazë të qëndrueshme për të gjitha aktet zbatuese.

Problem tjetër i identifikuar gjatë zbatimit të kuadrit rregullator në fuqi, është konsolidimi i informacionit financiar në sektorin publik. Në praktikën e sektorit publik, raportimi individual i njësive është i rëndësishëm, por nuk mjafton për të krijuar një pamje të plotë të financave publike. Mungesa e një ligji që të rregullojë në mënyrë të qartë konsolidimin financiar bën që kjo fushë të mbetet e fragmentuar. Në mungesë të një ligji, kjo fushë mbetet jo e rregulluar në mënyrë të qartë, sepse kriteret e kontrollit, afatet dhe përgjegjësitë mund të perceptohen si të shkëputura nga arkitektura e përgjithshme e raportimit.

Problem është edhe paqartësia në përcaktimin e roleve dhe përgjegjësiave institucionale. Administrimi i kontabilitetit publik është një proces kompleks që nuk varet vetëm nga kontabilistët, por edhe nga roli i nëpunësve autorizues, i nëpunësve zbatues, i menaxherëve, i strukturave të financës, i thesarit, i Ministrisë së Financave, i auditimit të brendshëm dhe i auditimit të jashtëm. Kur këto përgjegjësi nuk sistemohen në një ligj të vetëm, rritet rreziku i mbivendosjes, i lënies së boshllëqeve.

Problem tjetër është qartësia e kufizuar ligjore, që e bën më të vështirë ndërtimin e një sistemi të matshëm monitorimi. Mungesa e qartësisë ligjore e bën më të vështirë vlerësimin objektiv të rezultateve të reformës së kontabilitetit publik. Kur ligji përcakton qartë se cili institucion ka detyrimin të raportojë, çfarë të raportojë, afatet e raportimit dhe cili institucion ushtron funksionet për mbikëqyrjen e tyre, krijohen kushtet për monitorim të strukturuar, për matje të performancës dhe për ndërhyrje korrigjuese në kohë. Në mungesë të kësaj baze ligjore, monitorimi mbështetet kryesisht në përpjekje administrative të përkohshme, duke e bërë sistemin më pak të qëndrueshëm dhe më pak të orientuar drejt përputhshmërisë dhe përmirësimit të vazhdueshëm.

Një tjetër problematikë ka të bëjë me transparencën e pamjaftueshme të raportimit financiar publik. Aktualisht, publikimi i pasqyrave financiare dhe i informacionit shpjegues nuk është gjithmonë i njëtrajtshëm dhe nuk siguron në të gjitha rastet akses të plotë dhe të kuptueshëm për përdoruesit e jashtëm të informacionit financiar. Mungesa e rregullave të qarta ligjore për përmbajtjen, formatin dhe afatet e publikimit kufizon aftësinë e sistemit për të garantuar transparencë dhe llogaridhënie efektive.

Problem tjetër lidhet me integrimin e pamjaftueshëm të informacionit kontabël me sistemet e menaxhimit buxhetor dhe vendimmarrjes. Raportimi financiar aktual fokusohet kryesisht në përmbushjen formale të detyrimeve raportuese, duke mos e shfrytëzuar plotësisht informacionin kontabël si instrument për analizë, planifikim dhe vendimmarrje strategjike.

Një tjetër problematikë lidhet me menaxhimin dhe raportimin e aktiveve dhe detyrimeve publike. Aktualisht, informacioni mbi asetet publike, detyrimet afatgjata dhe angazhimet e

mundshme nuk është gjithmonë i plotë, i konsoliduar dhe i raportuar në mënyrë të njëtrajtshme. Kjo kufizon aftësinë e institucioneve për të pasur një pasqyrë reale të pozicionit financiar neto të sektorit publik.

Një problematikë lidhet me përputhshmërinë e kufizuar me standardet dhe praktikat ndërkombëtare të kontabilitetit publik. Në mungesë të një ligji bazë, përafrimi me standardet ndërkombëtare, përfshirë SNKSP/IPSAS, ka qenë i pjesshëm dhe i varur nga akte nënligjore. Kjo situatë e bën më të vështirë integrimin e Shqipërisë në praktikat evropiane dhe ndërkombëtare të raportimit financiar publik dhe kufizon kredibilitetin e informacionit financiar në kontekst ndërkombëtar.

- ***Identifikoni shkaqet e problemit.***

Shkaku kryesor i problematikave të identifikuara më lartë është se kontabiliteti publik është zhvilluar kryesisht si funksion teknik i menaxhimit buxhetor dhe jo si fushë e rregulluar me ligj të posaçëm. Dispozitat kryesore që rregullojnë mbajtjen e kontabilitetit, raportimin financiar dhe dokumentimin justifikues janë ndërtuar në mënyrë graduale dhe fragmentare, përmes udhëzimeve dhe akteve nënligjore, sipas nevojave që janë shfaqur në periudha të ndryshme. Kjo qasje ka qenë e kuptueshme dhe funksionale në fazat fillestare të zhvillimit institucional, por me rritjen e kompleksitetit të sektorit publik dhe zgjerimin e rolit të raportimit financiar, ajo është bërë e pamjaftueshme për të garantuar koherencë, transparencë dhe qëndrueshmëri afatgjatë.

Një shkak tjetër lidhet me rritjen e kërkesave ndaj raportimit financiar publik, si rezultat i reformave të menaxhimit të financave publike (PFM), procesit të modernizimit të administrimit financiar dhe nevojës për harmonizim me standardet ndërkombëtare dhe praktikat e Bashkimit Evropian. Në vitet e fundit, fokusi i sistemit financiar publik është zhvendosur gradualisht nga një qasje e kufizuar vetëm në kontrollin formal të zbatimit të buxhetit drejt një qasjeje më të orientuar te performanca, transparenca, llogaridhënia dhe menaxhimi efektiv i burimeve publike.

Në këtë kontekst, raportimi financiar publik nuk kufizohet më vetëm në regjistrimin e veprimeve buxhetore dhe pajtimin formal me buxhetin e miratuar. Aktualisht kërkohet prodhimi i informacionit financiar të plotë, të besueshëm dhe të krahasueshëm, i cili të mbështesë:

- vendimmarrjen financiare dhe fiskale;
- vlerësimin e performancës dhe përgjegjshmërisë menaxheriale;
- konsolidimin financiar ndërmjet niveleve të ndryshme të qeverisjes;
- menaxhimin më efektiv të aktiveve, detyrimeve dhe risqeve fiskale;
- forcimin e transparencës dhe të mbikëqyrjes financiare;
- krijimin e një gjurme të plotë dhe të verifikueshme auditimi.

Këto zhvillime lidhen gjithashtu me procesin e harmonizimit gradual me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit të sektorit publik (IPSAS), me kërkesat e *acquis* të Bashkimit Evropian në fushën e statistikave fiskale dhe raportimit financiar publik, si dhe me objektivat e reformës së menaxhimit të financave publike në Shqipëri.

Për rrjedhojë, kërkesat e reja për raportim financiar publik e tejkalojnë natyrën e një rregullimi thjesht teknik ose procedural dhe kërkojnë një bazë të qartë dhe të qëndrueshme ligjore, e cila të përcaktojë parimet themelore, standardet bazë, përgjegjësitë institucionale dhe kërkesat minimale për organizimin e kontabilitetit dhe raportimit financiar në sektorin publik.

Një shkak tjetër lidhet me nevojën për përafrim me praktikën dhe standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik, veçanërisht në kuadër të zhvillimeve drejt raportimit financiar modern në sektorin publik. Mungesa e një kuadri ligjor bazë ka bërë që ky përafrim të mbetet i pjesshëm dhe i fragmentuar, duke u mbështetur kryesisht në akte nënligjore, gjë që ka sjellë mungesë koherence në zbatimin e parimeve të raportimit financiar, përfshirë bazën accrual, karakteristikat cilësore të informacionit dhe rregullat për konsolidimin financiar.

Gjithashtu kur elemente thelbësore si ndarja e detyrave, dokumentacioni justifikues, regjistrimi kronologjik dhe miratimi i pasqyrave financiare rregullohen në mënyrë të fragmentuar, dobësohet zinxhiri i kontrollit dhe rritet rreziku i mospërputhjeve. Trajtimi i tyre në një ligj të vetëm krijon baza më të forta për kontroll efektiv, ul hapësirat për gabime dhe forcon përgjegjësinë menaxheriale në përdorimin e fondeve publike.

Zgjerimi i sektorit publik, rritja e numrit të njësive të kontrolluara dhe diversiteti i strukturave organizative kanë sjellë praktika të ndryshme kontabël, të cilat nuk janë gjithmonë të harmonizuara ndërmjet tyre. Në mungesë të një ligji unifikues, standardizimi i praktikave dhe sigurimi i një qasjeje të njëtrajtshme në të gjithë sektorin publik rezulton i vështirë, duke ndikuar negativisht në cilësinë dhe krahasueshmërinë e raportimit financiar.

- ***Përshkruani shtrirjen e problemit.***

Në nivel kombëtar, problemi shtrihet në të gjithë sektorin publik dhe prek një numër të madh aktorësh institucionale dhe njësish raportuese, përfshirë institucionet e qeverisjes qendrore, njësitë e vetëqeverisjes vendore, si dhe njësitë e kontrolluara prej tyre. Mungesa e një ligji të posaçëm për kontabilitetin publik ka sjellë zbatim jo të njëtrajtshëm të rregullave kontabël, praktika të ndryshme raportimi dhe vështirësi në konsolidimin e informacionit financiar. Këto problematika ndikojnë drejtpërdrejt në cilësinë e pasqyrave financiare, në aftësinë për krahasim ndërmjet njësive dhe ndër vite, si dhe në disponueshmërinë e informacionit të besueshëm për vendimmarrjen financiare dhe buxhetore në nivel kombëtar.

Gjithashtu, shtrirja kombëtare e problemit reflektohet në nivelin e menaxhimit dhe mbikëqyrjes së financave publike, ku mungesa e një baze ligjore unifikuese dobëson lidhjen ndërmjet kontabilitetit, kontrollit të brendshëm financiar, auditimit dhe llogaridhënies institucionale.

Në nivel ndërkombëtar, shtrirja e problemit lidhet me përafrimin e pamjaftueshëm të kuadrit kombëtar me praktikën e mira dhe standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik. Në kushtet e rritjes së ndërveprimit financiar ndërkombëtar, të angazhimeve me institucionet financiare ndërkombëtare dhe të procesit të integritetit evropian, mungesa e një ligji bazë për kontabilitetin publik kufizon krahasueshmërinë e informacionit financiar të Shqipërisë me vendet e tjera dhe dobëson besueshmërinë e këtij informacioni për përdoruesit ndërkombëtarë.

Në këtë kontekst, problematika që adreson nisma e propozuar nuk janë të izoluar apo të përkohshme, por prekin thelbin e mënyrës sesi financat publike regjistrohen, raportohen dhe konsolidohen, duke e bërë ndërhyrjen ligjore të nevojshme dhe me impakt të gjerë afatgjatë. Për rrjedhojë, shtrirja e problemit justifikon ndërhyrjen në nivel ligji, si mjeti i vetëm i përshtatshëm për të siguruar unifikim, standardizim dhe përputhshmëri të qëndrueshme me praktikën bashkëkohore kombëtare dhe ndërkombëtare.

- ***Identifikoni grupet e prekura nga ky problem - qeveria / biznesi / shoqëria civile / qytetarët.***

Problematikat prekin një gamë të gjerë aktorësh institucionalë, ekonomikë dhe profesionalë. Ndikimi i këtij kuadri ligjor shtrihet drejtpërdrejt në sektorin publik por në mënyrë të tërthortë edhe në atë privat. Ai përfshin të gjithë institucionet shtetërore, por edhe bizneset, profesionistët e fushës së kontabilitetit dhe auditimit, si dhe publikun e gjerë dhe përdoruesit e informacionit financiar.

1. Qeveria dhe institucionet publike

Grupi më i prekur nga ky problem janë institucionet publike, pasi mungesa e një ligji të mirëfilltë për kontabilitetin në sektorin publik ndikon drejtpërdrejt në mënyrën se si organizohet, zbatohet dhe mbikëqyret kontabiliteti publik në praktikë. Rregullimi aktual mbështetet në mënyrë të fragmentuar në ligjin për menaxhimin e sistemit buxhetor, ligjin për menaxhimin financiar dhe kontrollin, kuadrin e auditimit të brendshëm, legjislacionin për auditimin e jashtëm, si edhe në një sërë udhëzimesh dhe aktesh metodologjike. Kjo situatë krijon paqartësi në hierarkinë e rregullave, mbivendosje ose boshllëqe ndërmjet akteve, si dhe vështirësi në interpretimin e njëtrajtshëm të kërkesave për mbajtjen e kontabilitetit, përgatitjen e pasqyrave financiare dhe raportimin për konsolidim. Si rezultat, institucionet publike përballen me standardizim jo të plotë të praktikave kontabël, me vështirësi në ndarjen e qartë të roleve dhe përgjegjësisë, si dhe me kufizime në cilësinë, krahasueshmërinë dhe verifikueshmërinë e informacionit financiar. Problemi ndikon gjithashtu në Ministrinë e Financave për të ushtruar në mënyrë më të plotë rolin e saj metodologjik dhe mbikëqyrës, si edhe në kapacitetin e njësive publike për të prodhuar informacion financiar të njëtrajtshëm, të besueshëm dhe të dobishëm për menaxhim, kontroll dhe vendimmarrje.

2. Bizneset dhe sektori privat

Bizneset dhe sektori privat nuk janë grupi kryesor mbi të cilin bie drejtpërdrejt problemi, por ndikohen në mënyrë të tërthortë nga mungesa e një kuadri të plotë ligjor për kontabilitetin publik. Kur raportimi financiar publik nuk mbështetet në një bazë të unifikuar dhe plotësisht të konsoliduar ligjore, kjo mund të ndikojë në nivelin e transparencës dhe besueshmërisë së informacionit financiar mbi menaxhimin e fondeve publike. Për operatorët ekonomikë që kanë marrëdhënie kontraktore me institucionet publike, kjo mund të reflektohet në praktika jo plotësisht të njëjta të dokumentimit, raportimit dhe administrimit financiar nga institucione të

ndryshme publike. Në një plan më të gjerë, mungesa e një sistemi më të qartë dhe më të standardizuar të kontabilitetit publik ndikon edhe në perceptimin për cilësinë e qeverisjes financiare dhe për sigurinë institucionale, elemente që kanë rëndësi për klimën e biznesit dhe për besimin e investitorëve.

3. Shoqëria civile dhe publiku i gjerë

Shoqëria civile preket nga ky problem kryesisht për shkak se mungesa e një ligji të posaçëm për kontabilitetin publik kufizon nivelin e qartësisë, standardizimit dhe krahasueshmërisë së informacionit financiar publik. Organizatat e shoqërisë civile, veçanërisht ato që monitorojnë qeverisjen, financat publike, transparencën dhe llogaridhënien, e kanë më të vështirë të mbështeten në një informacion plotësisht të unifikuar dhe të strukturuar kur kuadri rregullator mbetet i shpërndarë në disa akte. Kjo e bën më të vështirë analizën, monitorimin dhe vlerësimin e përdorimit të burimeve publike, si dhe kufizon mundësinë për të kërkuar llogari mbi baza më të forta dhe më të krahasueshme.

Qytetarët preken nga ky problem në mënyrë jo të drejtpërdrejtë, por thelbësore, sepse mungesa e një kuadri të plotë ligjor për kontabilitetin publik ndikon në cilësinë e transparencës dhe të llogaridhënies mbi përdorimin e parave publike. Kur kontabiliteti publik rregullohet në mënyrë të shpërndarë dhe jo me një ligj të dedikuar, bëhet më e vështirë që informacioni financiar të jetë plotësisht i qartë, i krahasueshëm dhe i kuptueshëm për publikun. Kjo ndikon në besimin që qytetarët kanë ndaj institucioneve publike dhe ndaj mënyrës se si administrohen fondet publike. Në këtë kuptim, problemi nuk është vetëm teknik ose institucional, por prek edhe interesin publik për një administrim më të rregullt, më transparent dhe më të përgjegjshëm të financave të shtetit.

- ***Vlerësoni nëse problemi mund të trajtohet ose jo përmes një ndryshimi të politikave.***

Problemi mund të trajtohet vetëm pjesërisht përmes ndryshimeve të politikave ose përmirësimeve administrative. Masat e buta, si trajnimet apo udhëzimet shtesë, mund të ndihmojnë në zbatim, por nuk zgjidhin mungesën e bazës ligjore. Për këtë arsye, vlerësimi është se problemi kërkon ndryshim ligjor

Arsyeja e ndërhyrjes

- ***Shpjegoni pse qeveria planifikon të ndërhyjë dhe pse është e nevojshme.***

Qeveria planifikon të ndërhyjë, sepse cilësia e raportimit financiar publik është element thelbësor i menaxhimit të financave publike, i disiplinës fiskale dhe i llogaridhënies. Një kuadër i fragmentuar e vështirëson standardizimin dhe kufizon mundësinë për zhvillim të qëndrueshëm të sistemit. Ndërhyrja është e nevojshme për të krijuar siguri juridike, për të mbështetur reformën dhe për të siguruar që proceset e kontabilitetit publik të rregullohen në mënyrë të qartë, të qëndrueshme dhe të zbatueshme. Ndërhyrja justifikohet nga natyra e vetë

objektit që rregullohet. Kontabiliteti publik lidhet drejtpërdrejt me mënyrën si regjistrohen, raportohen dhe monitorohen burimet publike. Prandaj duhet të sigurohet që këto procese të mbështeten nga rregulla të qarta, të unifikuara dhe të zbatueshme.

Nisma e propozuar synon të vendosë elemente themelore të këtij transformimi, si regjistrimin sipas metodës së të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara, përdorimin e regjistrimit të dyfishtë, rregulla më të qarta për njohjen dhe matjen e aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve, si dhe strukturim më të plotë të pasqyrave financiare. Këto elemente përfaqësojnë ndryshime thelbësore lidhur me raportimin financiar dhe kërkojnë një bazë ligjore të qartë, e cila e bën reformën të detyrueshme, të kuptueshme për të gjitha njësitë publike dhe të monitorueshme në zbatim.

Nisma e propozuar “Mbi kontabilitetin në sektorin publik” vlerësohet si hapi i radhës në pjekurinë e sistemit dhe mbështetet mbi përvojën e krijuar ndër vite nga administrata, mbi reformat e menaxhimit të financave publike si dhe mbi nevojën për ta ngritur këtë përvojë në një nivel më të lartë rregullimi. Në këtë kuptim, nisma e propozuar është një akt konsolidues, sqarues dhe modernizues. Për më tepër nisma e propozuar krijon bazën ligjore për një përafrim të qëndrueshëm dhe të strukturuar standardet ndërkombëtare.

Një shkak tjetër lidhet me nevojën për forcimin e transparencës dhe llogaridhënies publike. Pa një ligj që të përcaktojë qartë detyrimet për përgatitjen, miratimin dhe publikimin e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara, transparenca mbetet e pjesshme dhe e pabarabartë ndërmjet njësive publike. Nisma e propozuar synon të adresojë këtë shkak duke krijuar një regjim të qartë ligjor, i cili i jep raportimit financiar rolin e tij të plotë si instrument i llogaridhënies publike. Nisma e propozuar synon gjithashtu vendosjen e rregullave të qarta për inventarizimin, njohjen dhe matjen e aktiveve dhe detyrimeve, duke rritur besueshmërinë e pasqyrave financiare, si dhe parashikimin e detyrimit ligjor për publikimin e pasqyrave financiare të miratuara, të shoqëruara me raportet përkatëse të auditimit.

Nisma synon të përcaktojë më qartë strukturat përgjegjëse për mbajtjen e kontabilitetit, përgatitjen dhe paraqitjen e pasqyrave financiare, si dhe rolin e Ministrisë së Financave si autoriteti qendror kompetent për hartimin, zhvillimin dhe mbikëqyrjen e politikave të kontabilitetit publik. Nisma e propozuar synon gjithashtu të vendosë rregulla të shprehura për pasqyrat financiare të konsoliduara të njësive kontrolluese, për konsolidimin e qeverisjes qendrore dhe për informacionin financiar të konsoliduar të qeverisjes së përgjithshme.

Ekziston edhe një argument funksional. Pa një kontabilitet të mirë, vetë menaxhimi i financave publike dobësohet. Vendimmarrja buxhetore mbështetet në të dhëna më pak të plota; menaxhimi i aktiveve vështirësohet; detyrimet dhe angazhimet nuk pasqyrohen gjithmonë me cilësinë e duhur; ndërsa kontrolli dhe auditimi përballen me standarde jo plotësisht të sistemuara.

- *Shpjegoni se çfarë shpreson të trajtojë qeveria nëpërmjet kësaj ndërhyrjeje.*

Qeveria synon të trajtojë mungesën e kuadrit të posaçëm ligjor, paqartësitë në role e përgjegjësi, fragmentimin e rregullave, vështirësitë në konsolidim dhe nevojën për përmirësim të cilësisë së pasqyrave financiare. Po ashtu, synohet krijimi i kushteve që kontabiliteti publik të zhvillohet gradualisht në përputhje me praktikën e mira ndërkombëtare dhe me nevojat reale të sektorit publik shqiptar.

Nëpërmjet kësaj ndërhyrjeje, qeveria synon të adresojë një problem themelor të evidentuar në funksionimin aktual të kontabilitetit publik në Shqipëri, që lidhet me mungesën e një ligji të posaçëm dhe gjithëpërfshirës për kontabilitetin në sektorin publik. Aktualisht, kjo fushë rregullohet në mënyrë të shpërndarë nga ligji për menaxhimin e sistemit buxhetor, ligji për menaxhimin financiar dhe kontrollin, kuadri i auditimit të brendshëm dhe i auditimit të jashtëm, si edhe nga një sërë aktesh nënligjore dhe udhëzimesh metodologjike. Edhe pse ky kuadër ka mundësuar funksionimin praktik të sistemit, ai ka sjellë fragmentim normativ, mungesë të një baze ligjore të unifikuar, vështirësi në standardizimin e plotë të praktikave kontabël dhe kufizime në qartësinë e roleve dhe përgjegjësi institucionale. Si pasojë, mbeten të pranishme paqartësi në interpretimin dhe zbatimin e rregullave, mospërputhje në praktikën e raportimit ndërmjet njësive publike dhe kufizime në cilësinë, krahasueshmërinë dhe verifikueshmërinë e informacionit financiar. Për këtë arsye, qeveria synon që përmes projektligjit të krijojë një kuadër të ri ligjor, të qartë dhe të konsoliduar, i cili të mbështesë më mirë transparencën, llogaridhënien, menaxhimin e shëndoshë financiar dhe zhvillimin e mëtejshëm të reformës së menaxhimit të financave publike.

Përmes kësaj ndërhyrjeje, qeveria synon të trajtojë disa çështje kryesore, si:

- Fragmentimi i kuadrit rregullator të fushës.

Aktualisht, kontabiliteti publik në Shqipëri mbështetet kryesisht në një sërë udhëzimesh dhe aktesh nënligjore, të cilat kanë mundësuar funksionimin praktik të sistemit, por nuk përbëjnë një bazë ligjore të plotë, të qëndrueshme dhe të konsoliduar. Kjo ka sjellë një rregullim të shpërndarë të fushës, me rrezik për mbivendosje, boshllëqe dhe paqartësi në interpretim. Me anë të projektligjit të ri, qeveria synon të krijojë për herë të parë një bazë ligjore të unifikuar për kontabilitetin në sektorin publik, duke ngritur në nivel ligji parimet, rregullat dhe strukturat kryesore që deri më sot janë rregulluar kryesisht në nivel nënligjor.

- Mospërputhje dhe boshllëqe në krahasim me kërkesat bashkëkohore të raportimit financiar dhe standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik.

Kuadri aktual nuk i përgjigjet plotësisht kërkesave moderne për raportim financiar publik, veçanërisht në drejtim të harmonizimit me standardet IPSAS dhe me praktikën më të mira ndërkombëtare. Qeveria synon që, përmes kësaj ndërhyrjeje, të vendosë një kuadër më bashkëkohor, që mbështetet në metoda, përkufizime, parime dhe rregulla më të qarta për njohjen, matjen, regjistrimin dhe raportimin e transaksioneve financiare, duke forcuar gradualisht kalimin drejt një sistemi më të krahasueshëm dhe më të besueshëm të raportimit financiar publik.

- Transparencë e kufizuar dhe mungesë e një baze të fortë ligjore për paraqitjen e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara.

Një nga synimet themelore të ndërhyrjes është forcimi i bazës ligjore për përgatitjen, paraqitjen dhe publikimin e pasqyrave financiare vjetore, si në nivel individual, ashtu edhe në nivel të konsoliduar. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për të siguruar informacion financiar më të plotë, më të standardizuar dhe më të verifikueshëm për njësitë e sektorit publik dhe për qeverisjen e përgjithshme në tërësi. Përmes kësaj ndërhyrjeje, qeveria shpreson të rrisë transparencën mbi përdorimin e fondeve publike, të përmirësojë cilësinë e raportimit financiar dhe të krijojë kushte për mbikëqyrje më efektive nga Ministria e Financave, Kuvendi, institucionet e auditimit dhe publiku.

- Qartësi e pamjaftueshme e roleve, kompetencave dhe përgjegjësi për mbajtjen e kontabilitetit publik.

Një problem i evidentuar është se kuadri aktual nuk i përcakton gjithmonë me qartësi të mjaftueshme përgjegjësitë institucionale në lidhje me mbajtjen e kontabilitetit, përgatitjen e pasqyrave financiare, raportimin për konsolidim dhe mbikëqyrjen e zbatimit të rregullave kontabël. Për këtë arsye, projektligji synon të qartësojë strukturat përgjegjëse, rolin e njësive raportuese, përgjegjësitë e nëpunësve përkatës dhe funksionin udhëheqës të Ministrisë së Financave si autoritet kompetent për hartimin, zhvillimin dhe zbatimin e politikave të kontabilitetit publik. Kjo pritet të përmirësojë koordinimin institucional dhe të forcojë përgjegjshmërinë në të gjitha nivelet e sektorit publik.

- Zbatim i pabarabartë dhe jo i standardizuar i proceseve kontabël nëpër njësitë e sektorit publik.

Në kushtet kur fusha është mbështetur për një kohë të gjatë kryesisht në udhëzime dhe praktika administrative, zbatimi i proceseve kontabël ka rezultuar jo gjithmonë i njëtrajtshëm ndërmjet njësive të ndryshme publike. Përmes kësaj ndërhyrjeje, qeveria synon të sigurojë standardizim më të lartë të praktikave të mbajtjes së kontabilitetit, të dokumentacionit justifikues, të planit të llogarive, të formatit të pasqyrave financiare dhe të procedurave të konsolidimit. Kjo do të ndihmojë në rritjen e krahasueshmërisë së informacionit financiar, në forcimin e kontrollit të brendshëm dhe në uljen e gabimeve, pasaktësive dhe trajtimeve të ndryshme për çështje të njëjta kontabël.

Përmes kësaj ndërhyrjeje qeveria synon të trajtojë jo vetëm mungesën e një ligji të posaçëm për kontabilitetin publik, por edhe problematikat që burojnë prej saj: fragmentimin normativ, mungesën e standardizimit, boshllëqet në raportim, paqartësinë e përgjegjësi dhe nivelin e pamjaftueshëm të transparencës e llogaridhënies. Qëllimi përfundimtar është krijimi i një sistemi më të qartë, më të besueshëm dhe më bashkëkohor të kontabilitetit publik, i cili të mbështesë më mirë menaxhimin financiar publik dhe të rrisë cilësinë e raportimit financiar në vend si dhe do kontribuojë në rritjen e besimit të publikut në institucionet e vendit tonë.

- *Shpjegoni se si i mbështet kjo ndërhyrje objektivat e nivelit të lartë të qeverisë.*

Kjo ndërhyrje mbështet objektivat e qeverisë për forcimin e menaxhimit të financave publike, rritjen e transparencës, përmirësimin e llogaridhënies dhe rritjen e efikasitetit institucional. Ajo është në përputhje me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim European 2030 dhe me Strategjinë e Menaxhimit të Financave Publike 2023-2030, veçanërisht me shtyllën 4 që lidhet me kontabilitetin dhe menaxhimin e zbatimit të buxhetit dhe, përta i përket kontabilitetit, synimi 2030 është pikërisht përgatitja dhe publikimi i pasqyrave financiare (të konsoliduara) në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Sektorit Publik (IPSAS).

Së pari, kjo ndërhyrje është e lidhur drejtpërdrejt me **Strategjinë Sektoriale të Menaxhimit të Financave Publike 2023-2030 dhe planin e saj të veprimit**, e cila përbën dokumentin kryesor politik në këtë fushë. Kjo strategji synon ndërtimin e një sistemi të qëndrueshëm, transparent dhe të besueshëm të menaxhimit financiar publik. Një nga shtyllat kryesore të saj është pikërisht përmirësimi i raportimit financiar dhe i kontabilitetit publik. Nisma për një ligj të posaçëm i shërben këtij objektivi duke adresuar fragmentimin ekzistues, duke rritur standardizimin dhe duke krijuar një bazë ligjore të qëndrueshme për raportimin financiar.

Së dyti, nisma lidhet me procesin e integritetit evropian dhe detyrimet që burojnë nga përafrimi me *acquis* të Bashkimit Evropian, veçanërisht në fushën e kapitullit të kontrollit financiar dhe menaxhimit të financave publike. Në këtë kuadër, përmirësimi i kontabilitetit publik dhe harmonizimi i tij me standardet ndërkombëtare, si IPSAS, është një kërkesë thelbësore. Ligji i propozuar kontribuon në përmbushjen e këtyre detyrimeve duke krijuar një sistem më të krahasueshëm dhe më të besueshëm.

Një tjetër dokument i rëndësishëm është **Programi i Reformave Ekonomike (ERP)**, i cili përfshin masa konkrete për forcimin e disiplinës fiskale dhe rritjen e transparencës në përdorimin e fondeve publike. Përmirësimi i cilësisë së raportimit financiar publik është një element kyç i këtij programi, dhe nisma në fjalë ndihmon në realizimin e këtij objektivi përmes vendosjes së rregullave më të qarta dhe të unifikuara.

Gjithashtu, nisma lidhet me politikat për rritjen e transparencës dhe llogaridhënies publike, të reflektuara në dokumente si strategjitë kundër korrupsionit dhe reformat për forcimin e institucioneve të kontrollit dhe auditimit. Një sistem i qartë dhe i standardizuar i kontabilitetit publik rrit mundësinë për mbikëqyrje efektive nga institucionet përgjegjëse dhe nga publiku.

- *Rendisni punën ekzistuese që është realizuar tashmë.*

Puna ekzistuese që është realizuar deri më tani përbëhet nga një seri masash metodologjike, institucionale dhe rregullatore që kanë krijuar bazën aktuale të funksionimit të kontabilitetit publik në Shqipëri, edhe pse deri më sot kjo fushë nuk është mbështetur në një ligj të posaçëm. Në radhë të parë, Ministria e Financave ka ndërtuar dhe administruar kuadrin nënligjor të kontabilitetit publik në zbatim të ligjit për menaxhimin e sistemit buxhetor, sipas të cilit

ministria përgjegjëse për financat është përgjegjëse për krijimin e sistemit të kontabilitetit të detyrueshëm për njësitë e qeverisjes së përgjithshme dhe për hartimin e standardeve të kontabilitetit publik dhe raportimit.

Në këtë kuadër, një nga aktet kryesore ekzistuese është Udhëzimi nr. 8, datë 09.03.2018, i ndryshuar, i cili ka krijuar bazën rregullatore për përgatitjen, paraqitjen dhe raportimin e pasqyrave financiare vjetore të njësive të qeverisjes së përgjithshme, duke rregulluar parimet e kontabilitetit publik, dokumentet kontabël, planin publik të llogarive, procedurat e regjistrimit të transaksioneve, si dhe formatin dhe afatet e raportimit financiar.

Paralelisht, Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 ka rregulluar një komponent themelor të sistemit kontabël publik, menaxhimin e aktiveve, duke përcaktuar procedurat standarde dhe gjurmën e auditit për dokumentimin, ruajtjen, qarkullimin, inventarizimin dhe nxjerrjen jashtë përdorimit të aktiveve në njësitë e sektorit publik, si edhe përgjegjësitë e titullarit, nëpunësit autorizues dhe strukturave të tjera të përfshira

Në planin institucional, puna e realizuar lidhet edhe me reformën më të gjerë të përmirësimit të raportimit financiar dhe kontabilitetit në sektorin publik, e drejtuar nga Ministria e Financave me mbështetjen e Bankës Botërore, me synim rritjen e cilësisë së raportimit financiar në vend dhe përafrimin me praktikën më të mira ndërkombëtare.

Kjo reformë është lidhur ngushtë me dokumentet strategjike kombëtare, veçanërisht me Strategjinë e Menaxhimit të Financave Publike 2023–2030, ku në shtyllën 4 “Kontabiliteti dhe Menaxhimi i Zbatimit të Buxhetit” janë parashikuar masa konkrete për zhvillimin e kuadrit ligjor dhe rregullator të reformës së kontabilitetit, përmirësimin e funksionaliteteve të SIFQ/AGFIS për të përthithur reformat e kontabilitetit, institucionalizimin e zhvillimit të kapaciteteve të kontabilistëve dhe finalizimin e reformës së regjistrimit të aktiveve për qëllime kontabiliteti.

Puna ekzistuese e realizuar tashmë përfshin një kuadër metodologjik dhe një sërë procesesh administrative që zbatohen aktualisht nga njësitë publike mbi bazën e udhëzimit nr. 8, datë 09.03.2018, të ndryshuar, dhe udhëzimit nr. 30, datë 27.12.2011. Në planin metodologjik, udhëzimi nr. 8 ka krijuar bazën rregullatore për përgatitjen, paraqitjen dhe raportimin e pasqyrave financiare vjetore në njësitë e qeverisjes së përgjithshme, duke përcaktuar parimet e kontabilitetit publik, dokumentet kontabël, mënyrën e njohjes së të ardhurave dhe shpenzimeve, planin publik të llogarive, regjistrimet kontabël sipas klasave, si dhe formatin e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara. Në praktikë, kjo do të thotë se çdo njësi publike mban regjistrimet kronologjike të transaksioneve mbi bazën e dokumenteve financiare justifikuese, përdor planin e llogarive të kontabilitetit publik, regjistron fondet buxhetore, shpenzimet, të ardhurat, të drejtat dhe detyrimet sipas procedurave të përcaktuara dhe, në fund të periudhës ushtrimore, përgatit pasqyrat financiare vjetore sipas formateve të unifikuara. Këto pasqyra përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar, pasqyrën e performancës financiare, pasqyrën e flukseve monetare, pasqyrën e ndryshimeve në aktivet/fondet neto, shënimet shpjeguese dhe pasqyrat statistikore shoqëruese. Njësitë, përpara raportimit, regjistrojnë të gjitha transaksionet e vitit në ditarët e kontabilitetit, kryejnë rakordimin e aktiveve dhe detyrimeve me të dhënat e sistemit të thesarit, bëjnë verifikimin fizik të aktiveve dhe saktësojnë të drejtat e detyrimit ndaj të tretëve, në mënyrë që të sistemohen diferencat para përgatitjes së pasqyrave financiare. Po ashtu, raportimi financiar aktual shoqërohet me rakordim të detyrueshëm me degën e thesarit dhe mbështetet nga Sistemi Informativ Financiar i Qeverisë (SIFQ), i cili gjeneron pasqyrat bazë financiare për njësitë e juridiksionit përkatës.

Në të njëjtën kohë, udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 ka rregulluar pjesën administrative dhe kontrolluese të menaxhimit të aktiveve, që përbën një komponent thelbësor të sistemit aktual të kontabilitetit publik. Në zbatim të tij, njësitë publike kanë detyrimin të dokumentojnë, mbrojnë, qarkullojnë, inventarizojnë dhe nxjerrin nga përdorimi aktivet sipas procedurave standarde dhe gjurmës së auditit. Administrativisht, kjo realizohet nëpërmjet krijimit dhe përditësimit të regjistrit të aktiveve, ndarjes së përgjegjësiave për ruajtjen dhe administrimin e tyre, mbajtjes së kartelave dhe dokumentacionit për lëvizjet e aktiveve, si dhe organizimit të inventarizimeve periodike nga komisione të posaçme. Titullari i njësisë miraton rregullat specifike për ruajtjen dhe nxjerrjen jashtë përdorimit të aktiveve, ndërsa nëpunësi autorizues shpërndan përgjegjësitë, monitoron sistemet e mbrojtjes dhe merr masa për trajtimin e riskut të lidhur me aktivet. Në praktikë, kjo do të thotë se njësitë publike jo vetëm përgatisin pasqyrat financiare, por njëkohësisht kryejnë procese të vazhdueshme të administrimit të inventarit, kontrollit të aktiveve afatgjata dhe afatshkurtra, verifikimit fizik, ruajtjes së dokumentacionit dhe raportimit të diferencave apo dëmtimeve. Për rrjedhojë, edhe pse mungon një ligj i posaçëm për kontabilitetin publik, aktualisht ekziston një punë administrative dhe metodologjike e zhvilluar, e cila mundëson funksionimin e sistemit.

Megjithatë, këto masa mbeten ende të mbështetura kryesisht në akte nënligjore dhe nuk përbëjnë një bazë ligjore të plotë e të unifikuar, çka justifikon nevojën për miratimin e ligjit të ri për kontabilitetin në sektorin publik.

Objektivi i politikës

- *Vendosni objektiva që korrespondojnë me problemin dhe shkaqet e tij.*
- *Sigurohuni që objektivat janë specifike, të matshëm, të arritshëm, realë dhe në kohë.*

Objektivat e politikës janë si më poshtë:

- Përmirësimi i cilësisë së informacionit financiar nëpërmjet garantimit të respektimit të karakteristikave cilësore të informacionit financiar (përshtatshmëri, paraqitje me besnikëri, kuptueshmëri, korrektësi kohore, krahasueshmëri dhe verifikueshmëri).
- Forcimi i standardeve për konsolidimin financiar, nëpërmjet qartësimin të parimit të kontrollit, fushës së njësive që konsolidohen, niveleve të konsolidimit dhe afateve të dorëzimit të pasqyrave individuale dhe të konsoliduara.
- Forcimi i kontrollit të brendshëm, mbikëqyrjes dhe përgjegjësisë institucionale, nëpërmjet ndarjes së detyrave, dokumentacionit justifikues, miratimin e pasqyrave financiare dhe masat për mosrespektim.
- Krijimi i një kuadri të posaçëm dhe të qëndrueshëm ligjor për kontabilitetin në sektorin publik, që garanton rregulla të unifikuara, të detyrueshme dhe afatgjata për raportimin financiar publik në Republikën e Shqipërisë, brenda vitit 2026.
- Rregullimi i procesit të mbajtjes së kontabilitetit dhe raportimit financiar, përfshirë përgatitjen, paraqitjen dhe publikimin e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara, sipas rregullave të standardizuara, brenda vitit 2026.

- Qartësimi i përgjegjësiwe institucionale dhe individuale, veçanërisht i nëpunësit autorizues, nëpunësit zbatues dhe strukturave të financës, për garantimin e saktësisë dhe integritetit të informacionit financiar, brenda vitit 2026.
- Forcimi i transparencës dhe krahasueshmërisë së raportimit financiar publik, duke vendosur formate, afate dhe kritere të unifikuara të raportimit dhe publikimit të pasqyrave financiare.
- Forcimi i llogaridhënies, përmes detyrimit ligjor për publikim dhe auditim të pasqyrave financiare.
- Unifikimi i praktikave kontabël në sektorin publik, duke reduktuar trajtimet e ndryshme kontabël dhe interpretimet diskrecionale ndërmjet institucioneve.
- Harmonizimi progresiv me standardet ndërkombëtare IPSAS, duke krijuar bazën ligjore për përafrim të plotë dhe të qëndrueshëm me praktikat më të mira ndërkombëtare.

Përshkrimi i opsioneve të shqyrtuara

- *Përshkruani opsionin e status quo-së.*
- *Identifikoni dhe përshkruani të gjitha opsionet e politikave që keni marrë parasysh.*
- *Shpjegoni se si janë zgjedhur opsionet e renditura.*

Opsioni 0 (status quo):- nënkupton moskryerjen e ndryshimeve rregullatore dhe jorregullatore, por vijimin me kuadrin ligjor aktual. Ky opsion nuk është i përshtatshëm për t'u zbatuar, për arsye se nuk mund të arrihet zgjidhja e problemeve të evidentuara gjatë këtyre viteve në fushën e raportimit financiar.

Avantazhe:

- Nuk krijon kosto të reja administrative, pasi nuk kërkon ndryshime në procedura, apo sisteme informacioni.
- Nuk kërkon ndërhyrje në strukturat institucionale ekzistuese.

Disavantazhe:

- Nuk adreson boshllëqet rregullatore dhe mungesën e harmonizimit me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik, duke vijuar mbështetjen kryesisht në akte nënligjore të shumta, shpesh jo të harmonizuara dhe të ndryshueshme në kohë.
- Nuk mundëson harmonizimin substantiv me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit për sektorin publik (IPSAS).
- Mbetet niveli aktual i transparencës dhe llogaridhënies i cili konsiderohet i pamjaftueshëm.
- Vazhdon mungesa e qartësisë në ndarjen e përgjegjësiwe institucionale, veçanërisht lidhur me rolin e nëpunësit autorizues, strukturave të kontabilitetit dhe përgjegjësisë mbi pasqyrat financiare.

Opsioni 1 (jo rregullator):- nënkupton marrjen e masave jorregullatore si rritja e kontrolleve dhe kryerja e fushatave ndërgjegjëse. Ky opsion nuk mund të aplikohet për arsye se, pavarësisht se nuk ka të njëjtat kosto si opsionet e tjera, nuk mundëson arritjen e objektivave të synuar.

Avantazhe:

- Kosto minimale financiare, pasi nuk kërkon hartim dhe zbatim të një ligji të ri, investime të mëdha në sisteme informacioni apo shtim të strukturave institucionale.
- Mund të përmirësojë pjesërisht ndërgjegjësimin dhe kontrollin e brendshëm, përmes fushatave informuese.

Disavantazhe:

- Nuk garanton standardizim të detyrueshëm dhe të njëtrajtshëm, pasi masat jorregullatore nuk krijojnë norma ligjore me fuqi detyruese dhe të zbatueshme në mënyrë të barabartë për të gjitha njësitë publike.
- Nuk ofron bazë të qëndrueshme ligjore, duke e lënë sistemin e kontabilitetit publik të mbështetur kryesisht në udhëzime, praktika administrative dhe interpretime diskrecionale.
- Nuk siguron zgjidhje afatgjatë dhe të qëndrueshme për problemet e raportuara.
- Ka efekt të kufizuar dhe afatshkurtër, për shkak se ndikimi i fushatave ndërgjegjëse dhe kontrolleve administrative zbehet me kalimin e kohës, në mungesë të detyrimeve ligjore.
- Nuk përmirëson në mënyrë substanciale transparencën dhe llogaridhënien, pasi nuk vendos detyrime të qarta ligjore për përgatitjen, publikimin dhe auditimin e pasqyrave financiare.

Opsioni 2 (rregullator):- nënkupton ndryshimin e disa akteve ligjore në fuqi që aktualisht rregullojnë fushën e kontabilitetit publik.

Ky opsion do të konsistonte në ndërhyrje të pjesshme në kuadrin aktual ligjor dhe nënligjor që rregullon aspektet e menaxhimit financiar, kontabilitetit dhe raportimit financiar në sektorin publik, pa miratuar një ligj të ri të posaçëm për kontabilitetin publik. Në praktikë, ky opsion do të kërkonte ndryshime dhe harmonizime në disa akte ekzistuese, kryesisht:

- ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;
- ligjin nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, të ndryshuar;
- ligjin nr. 114/2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik”, të ndryshuar;
- aktet nënligjore ekzistuese të Ministrisë së Financave që rregullojnë mbajtjen e kontabilitetit, planin e llogarive, raportimin financiar dhe procedurat kontabël në sektorin publik;
- udhëzimet metodologjike dhe rregullat ekzistuese për përgatitjen dhe konsolidimin e pasqyrave financiare.

Ky opsion do të synonte përmirësimin e funksionimit të kuadrit ekzistues përmes harmonizimit dhe saktësimit të dispozitave aktuale, duke ruajtur arkitekturën ligjore në fuqi. Ndërhyrjet do të fokusoheshin kryesisht në:

- saktësimin e disa përgjegjësiwe institucionale;
- përmirësimin e dispozitave për raportimin financiar;
- harmonizimin e terminologjisë;
- përditësimin e rregullave ekzistuese kontabël;
- forcimin e lidhjes ndërmjet kontabilitetit, kontrollit të brendshëm dhe raportimit financiar.

Megjithatë, ky option nuk do të adresonte problemin themelor të mungesës së një ligji të posaçëm për kontabilitetin publik, gjë që ka sjellë fragmentim normativ, shpërndarje të rregullave në disa akte të ndryshme dhe mungesë të një strukture të unifikuar ligjore për organizimin e sistemit të kontabilitetit publik.

Avantazhe:

- Kërkon më pak kohë për harmonizim institucional, pasi në rast se do të zbatohet ky option ndryshimet që do të ndërmerreshin nuk do të ishin thelbësore.
- Do të mundësonte përmirësimet graduale dhe të synuara, pa pasur nevojë për rikonceptim të të gjithë sistemit ligjor të kontabilitetit publik
- Do lejonte institucionet publike të vijonin të mbështeteshin në strukturën aktuale të menaxhimit të financave publike.

Disavantazhe:

- Do të vazhdonte të lejonte fragmentizim të legjislacionit në këtë fushë dhe paqartësi në interpretimin dhe zbatimin e rregullave dhe dispozitave në fushën e kontabilitetit publik
- Nuk zgjidh boshllëkun ligjor ekzistues, pasi ndryshimi i një ligji të përgjithshëm ose sektorial nuk mund të zëvendësojë nevojën për një kuadër të posaçëm dhe të unifikuar.
- Rrezikon krijimin e rregullimeve të pjesshme dhe të paqëndrueshme, nëse ndërhyrjet bëhen mbi ligje që nuk janë projektuar fillimisht për të adresuar kontabilitetin publik.
- Nuk garanton rregullim të plotë dhe sistematik, veçanërisht në drejtim të konsolidimit financiar, ndarjes së përgjegjësiwe dhe harmonizimit me IPSAS.

Opsioni 3 (rregullator): – Miratimi i një ligji të ri mbi kontabilitetin e sektorit publik. Opsioni 3 vlerësohet si opsioni më i përshtatshëm për t’u zbatuar, për arsye se ndryshimet që synohen të ndërmerren për zgjidhjen e problematikave të evidentuara, mund të zgjidhen vetëm nëpërmjet hartimit i një ligji të ri.

Avantazhe:

- Krijon një kuadër të qartë, bashkëkohor dhe gjithëpërfshirës ligjor, duke konsoliduar në nivel ligji parimet, rregullat dhe detyrimet themelore të kontabilitetit publik.
- Siguron stabilitet dhe qëndrueshmëri normative afatgjatë, duke reduktuar varësinë nga aktet nënligjore të fragmentuara dhe të ndryshueshme në kohë.
- Harmonizohet me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik dhe praktikën më të mira ndërkombëtare, duke vendosur bazën ligjore për përafrim të plotë dhe të kontrollueshëm.

- Përmirëson transparencën dhe llogaridhënien, përmes rregullimit të detyrueshëm të përgatitjes, publikimit dhe auditimit të pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara.
- Rrit cilësinë, krahasueshmërinë dhe verifikueshmërinë e informacionit financiar, duke e bërë atë më të përdorshëm mbikëqyrje dhe auditim.
- Forcon sistemin e kontrollit të brendshëm financiar, duke qartësuar përgjegjësitë dhe ndarjen e funksioneve në proceset financiare dhe kontabël.
- Qartëson dhe rrit përgjegjësitë institucionale dhe ul rreziqet e abuzimit dhe pasaktësive.

Disavantazhe:

- Kërkon angazhim të konsiderueshëm institucional, për hartimin, miratimin dhe zbatimin e akteve nënligjore zbatuese.
- Krijon nevojën për përditësimin ose rishikimin e udhëzimeve ekzistuese, për t'i harmonizuar me ligjin e ri dhe për të shmangur mbivendosjet normative.
- Kërkon përshtatje të njësive publike, trajnime dhe rritje të kapaciteteve, veçanërisht në fazën fillestare të zbatimit.

Opsioni 3 është opsioni i vetëm që adreson në mënyrë të plotë problemet e identifikuar dhe siguron ndikime të qëndrueshme afatgjata.

Vlerësimi i opsioneve/analizimi i ndikimeve

- *Identifikoni se kush preket.*
- *Identifikoni llojet e ndikimeve për secilin grup të prekur; bëni dallimin midis ndikimeve të drejtpërdrejta dhe jo të drejtpërdrejta.*
- *Për ndikimet e drejtpërdrejta:*
 - *Përshkruani nga ana cilësore ndikimet e drejtpërdrejta mbi grupet e prekura.*
 - *Analizoni nga ana sasiore ndikimet më të rëndësishme të drejtpërdrejta.*
 - *Përcaktoni vlerën monetare të ndikimeve më të rëndësishme të drejtpërdrejta aty ku është e mundur (shih aneksin 1/a për tabelën që mund të përdorni).*
 - *Analizoni ndikimin mbi ndërmarrjet e vogla dhe të mesme.*

Ndikimet e drejtpërdrejta

Projektligji sjell ndikime të drejtpërdrejta me karakter institucional, organizativ, teknik, financiar dhe administrativ.

Në aspektin institucional dhe organizativ, projektligji krijon për herë të parë një bazë të unifikuar ligjore për kontabilitetin publik, duke përcaktuar qartë përgjegjësitë institucionale, standardet e raportimit financiar dhe mekanizmat e konsolidimit të pasqyrave financiare në nivel kombëtar. Kjo do të kërkojë riorganizim të proceseve të brendshme financiare dhe forcim të koordinimit ndërmjet institucioneve publike.

Në aspektin teknik dhe operacional, ndikimet lidhen me:

- kalimin gradual nga sistemi aktual drejt kontabilitetit mbi bazë të drejtash dhe detyrimesh të konstatuara;
- përshtatjen e procedurave ekzistuese të regjistrimit dhe raportimit financiar;
- përmirësimin dhe integrimin e sistemeve informatike financiare;
- inventarizimin dhe vlerësimin e aktiveve dhe detyrimeve;
- zhvillimin e kapaciteteve profesionale të personelit financiar dhe kontabël.

Nga ana cilësore, projektligji pritet të:

- rrisë cilësinë, krahasueshmërinë dhe besueshmërinë e pasqyrave financiare publike;
- përmirësojë transparencën fiskale dhe llogaridhënien institucionale;
- forcojë kontrollin e brendshëm financiar dhe gjurmueshmërinë e transaksioneve;
- harmonizojë kuadrin kombëtar me standardet ndërkombëtare IPSAS dhe praktikatat e Bashkimit Evropian.

Analiza sasiore e ndikimeve

Në këtë fazë të hartimit të projektligjit nuk është realizuar një analizë e plotë sasiore e kostove dhe përfitimeve. Kjo lidhet me faktin se reforma parashikon një proces tranzicioni kompleks, në disa faza dhe të diferencuar sipas kategorive të institucioneve publike, ndërkohë që një pjesë e konsiderueshme e elementeve teknike dhe operative do të përcaktohen nëpërmjet akteve nënligjore dhe planit kombëtar të tranzicionit.

Mungesa e analizës së plotë sasiore justifikohet konkretisht nga:

- mungesa e të dhënave të konsoliduara për numrin total të strukturave financiare dhe personelit kontabël që do të trajnohen në të gjitha nivelet e qeverisjes;
- mungesa e një inventari të plotë mbi sistemet ekzistuese informatike dhe nivelin e ndërveprimit të tyre me sistemin qendror financiar;
- pamundësia për të përcaktuar paraprakisht shkallën e ndërhyrjeve teknike që do të kërkojnë për përshtatjen e SIFQ dhe sistemeve të tjera mbështetëse;
- mungesa e të dhënave të standardizuara mbi volumet e proceseve financiare dhe kontabël që do të ndikohen nga kalimi në metodën e të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara;
- fakti që kostot e zhvillimit dhe integritetit të sistemeve IT varen nga specifikimet teknike që do të miratohen në fazën e zbatimit;
- zbatimi gradual dhe i diferencuar i reformës sipas niveleve të administratës publike dhe kategorive të njësive raportuese;
- mungesa e parametrave të plotë teknikë dhe institucionalë që do të mundësonin modelimin financiar të skenarëve minimalë dhe maksimalë të kostove dhe përfitimeve.

Gjithashtu, përdorimi i metodave krahasuese me reforma të ngjashme në vende të tjera mbetet i kufizuar, për shkak të dallimeve në:

- strukturën e administratës publike;
- nivelin e digjitalizimit të sistemeve financiare;
- modelin e organizimit institucional;
- shkallën e decentralizimit fiskal;

- kapacitetet administrative dhe teknike të institucioneve publike.

Megjithatë, pavarësisht mungesës së një analize të plotë sasiore, është e pritshme që kostot fillestare të lidhen kryesisht me:

- trajnimin dhe ngritjen e kapaciteteve të stafit financiar;
- përshtatjen e sistemeve informatike;
- procesin e inventarizimit dhe vlerësimit të aktiveve dhe detyrimeve;
- hartimin dhe zbatimin e akteve nënligjore dhe metodologjive të reja të raportimit financiar.

Ndërkohë, përfitimet afatmesme dhe afatgjata pritet të jenë të konsiderueshme dhe të qëndrueshme, veçanërisht në drejtim të:

- reduktimit të gabimeve dhe pasaktësive në raportimin financiar;
- rritjes së efikasitetit të menaxhimit financiar publik;
- forcimit të disiplinës fiskale dhe kontrollit të brendshëm;
- përmirësimit të cilësisë së statistikave financiare dhe raportimit fiskal;
- rritjes së transparencës dhe llogaridhënies publike.

- *Për ndikimet jo të drejtpërdrejta:*

- *Përshkruani nga ana cilësore ndikimet jo të drejtpërdrejta mbi grupet e prekura.*
- *Analizoni ndikimin mbi konkurrencën.*

Ndikimet jo të drejtpërdrejta

Projektligji nuk krijon detyrime të drejtpërdrejta ligjore për subjektet private apo për publikun e gjerë, pasi fusha e zbatimit të tij kufizohet te njësitë e qeverisjes së përgjithshme dhe strukturat publike që mbajnë kontabilitet dhe raportim financiar publik. Megjithatë, projektligji pritet të prodhojë një sërë ndikimesh jo të drejtpërdrejta me karakter ekonomik, institucional dhe social mbi grupet e prekura.

Ndikimi mbi bizneset dhe operatorët ekonomikë

Bizneset dhe operatorët ekonomikë që kanë marrëdhënie kontraktore me sektorin publik pritet të ndikohen në mënyrë indirekte nga rritja e standardizimit, transparencës dhe gjurmueshmërisë së proceseve financiare publike. Një sistem më i qartë dhe më i unifikuar raportimi financiar pritet të reduktojë paqartësitë procedurale dhe të përmirësojë parashikueshmërinë në marrëdhëniet financiare ndërmjet sektorit publik dhe operatorëve ekonomikë.

Në mënyrë të veçantë, ndikimet pozitive jo të drejtpërdrejta lidhen me:

- përmirësimin e cilësisë së dokumentacionit financiar dhe administrativ;
- rritjen e qartësisë në procedurat e raportimit dhe dokumentimit;
- uljen e rrezikut të interpretimeve të ndryshme nga institucione të ndryshme publike;
- forcimin e besueshmërisë së proceseve financiare dhe pagesave nga sektori publik;
- krijimin e kushteve më të parashikueshme për operatorët ekonomikë që bashkëpunojnë me administratën publike.

Megjithatë, gjatë periudhës së tranzicionit mund të ketë edhe ndikime të kufizuara negative ose sfida praktike, të lidhura me:

- përshtatjen me kërkesa më të strukturuar dokumentimi;
- nevojën për harmonizim të procedurave administrative me kërkesat e reja të institucioneve publike;
- vonesa të përkohshme administrative gjatë fazës së përshtatjes së sistemeve dhe procedurave financiare.

Këto ndikime pritet të jenë të përkohshme dhe proporcionalisht të kufizuara.

Ndikimi mbi ofruesit e shërbimeve profesionale

Projektligji pritet të ndikojë pozitivisht në mënyrë indirekte mbi tregun e shërbimeve profesionale, veçanërisht për:

- kontabilistët;
- audituesit;
- konsulentët financiarë;
- ofruesit e sistemeve informatike financiare;
- ofruesit e trajnimeve profesionale.

Zbatimi i kuadrit të ri pritet të rrisë kërkesën për asistencë teknike, trajnime, konsulencë metodologjike dhe mbështetje për përshtatjen e sistemeve financiare dhe procedurave administrative. Kjo mund të kontribuojë në zhvillimin e mëtejshëm të kapaciteteve profesionale dhe në rritjen e specializimit në fushën e financave publike dhe raportimit financiar.

Ndikimi mbi institucionet e mbikëqyrjes dhe auditimit

Kuvendi, Kontrolli i Lartë i Shtetit dhe institucionet e tjera mbikëqyrëse pritet të përfitojnë indirekt nga rritja e cilësisë, krahasueshmërisë dhe standardizimit të informacionit financiar publik. Përmirësimi i bazës së të dhënave financiare pritet të lehtësojë proceset e analizës, monitorimit dhe auditimit, si dhe të përmirësojë identifikimin e problematikave sistematike dhe të rreziqeve fiskale.

Ndikimi mbi qytetarët dhe publikun

Qytetarët dhe publiku i gjerë nuk preken drejtpërdrejt nga detyrime të reja administrative ose financiare. Megjithatë, ata pritet të përfitojnë indirekt nga rritja e transparencës dhe llogaridhënies në administrimin e fondeve publike. Një sistem më i besueshëm raportimi financiar kontribuon në forcimin e besimit publik ndaj institucioneve shtetërore dhe në rritjen e kontrollit publik mbi përdorimin e burimeve publike.

Ndikimi mbi konkurrencën

Projektligji nuk pritet të ketë ndikime negative mbi konkurrencën në treg, pasi nuk vendos barriera hyrëse, kërkesa të reja licencimi, kufizime tregtare apo detyrime të përgjithshme për operatorët ekonomikë privatë. Fusha e zbatimit të tij kufizohet në sektorin publik dhe në organizimin e sistemit të kontabilitetit dhe raportimit financiar publik.

Në mënyrë të tërthortë, projektligji pritet të ketë ndikim pozitiv mbi klimën konkurruese, pasi:

- rrit transparencën e administrimit financiar publik;
- përmirëson parashikueshmërinë në marrëdhëniet financiare me administratën publike;
- redukton paqartësitë procedurale dhe interpretimet jo të njëtrajtshme;
- krijon standarde më të qarta dokumentimi dhe raportimi;
- forcon besueshmërinë e institucioneve publike në marrëdhëniet ekonomike.

Një sistem më i standardizuar dhe më transparent i raportimit financiar publik mund të kontribuojë në krijimin e kushteve më të barabarta për operatorët ekonomikë që bashkëpunojnë me sektorin publik, duke reduktuar hapësirat për trajtime të ndryshme administrative dhe duke përmirësuar klimën e përgjithshme të biznesit.

Megjithatë, në periudhën fillestare të zbatimit mund të ketë efekte tranzitore të kufizuara, të lidhura me përshtatjen e procedurave administrative dhe me nevojën për harmonizim të dokumentacionit financiar ndërmjet operatorëve ekonomikë dhe institucioneve publike. Këto ndikime vlerësohen të përkohshme dhe nuk pritet të sjellin shtrembërim të konkurrencës në treg.

Në tërësi, projektligji nuk krijon avantazhe apo disavantazhe konkurruese për kategori të caktuara operatorësh ekonomikë dhe nuk ndërhyr në funksionimin normal të tregut. Përkundrazi, në afatmesëm dhe afatgjatë, ai pritet të kontribuojë në krijimin e një mjedisi më transparent, më të qëndrueshëm dhe më të parashikueshëm për veprimtarinë ekonomike.

Ndikimet sociale

Nisma sjell ndikime pozitive sociale përmes forcimit të transparencës, llogaridhënies dhe besimit publik ndaj institucioneve shtetërore. Përmirësimi i kontabilitetit publik dhe raportimit financiar krijon kushte që qytetarët, shoqëria civile të kenë akses në informacion më të qartë, më të besueshëm dhe më të krahasueshëm mbi përdorimin e fondeve publike.

Në afatgjatë, rritja e transparencës dhe llogaridhënies financiare kontribuon në rritjen e besimit të qytetarëve dhe në forcimin e kohezionit social, duke ulur perceptimet për keqmenaxhim apo mungesë kontrolli mbi fondet publike.

Përmirësim i cilësisë së të dhënave financiare dhe rritje e transparencës

Nisma përmirëson ndjeshëm cilësinë, strukturën dhe krahasueshmërinë e pasqyrave financiare publike, duke i bërë më të kuptueshme për publikun, më të standardizuara, më të aksesueshme për interpretim dhe analizë. Kjo krijon bazë më të fortë për pasqyra financiare më të plota, më të sakta, më të krahasueshme dhe më të verifikueshme, duke ulur hapësirat për trajtime të ndryshme ose jo të njëtrajtshme ndërmjet njësive të sektorit publik. Në këtë mënyrë, rritet besueshmëria e informacionit financiar jo vetëm për përdoruesit e brendshëm administrativë, por edhe për institucionet e mbikëqyrjes, auditimit dhe për publikun.

Harmonizim institucional dhe rritje e efektivitetit të mbikëqyrjes.

Nisma e propozuar do të kontribuojë në harmonizimin institucional dhe në rritjen e efektivitetit të mbikëqyrjes financiare. Aktualisht, kontabiliteti publik mbështetet kryesisht në akte

nënligjore, të cilat kanë mundësuar funksionimin e sistemit, por nuk përbëjnë një bazë ligjore të plotë. Kalimi drejt një kuadri të posaçëm ligjor redukton fragmentimin normativ, qartëson hierarkinë rregullatore dhe përmirëson koherencën ndërmjet ligjit, udhëzimeve, planit të llogarive dhe praktikave të raportimit. Kjo e bën më të lehtë mbikëqyrjen nga strukturat përgjegjëse dhe zvogëlon rrezikun e interpretimeve të ndryshme në zbatim. Në plan afatgjatë, kjo pritet të sjellë edhe unifikim më të madh të praktikave kontabël në të gjithë sektorin publik.

Forcimi i kontrollit të brendshëm

Nisma e propozuar do të forcojë kontrollin e brendshëm financiar dhe të ulë rrezikun e pasaktësive në dokumentimin financiar. Projekti parashikon kërkesa më të qarta për dokumentacionin justifikues, për regjistrimin kontabël kronologjik dhe sistematik, për gjurmueshmërinë e transaksioneve dhe për ndarjen e roleve e përgjegjësive në proceset financiare. Kjo lidhet drejtpërdrejt edhe me objektivat e ligjit për menaxhimin financiar dhe kontrollin, i cili synon përdorimin e burimeve publike me efektivitet, eficiencë, ekonomi, transparencë dhe ligjshmëri. Për rrjedhojë, nisma do të ndihmojë në krijimin e një mjedisi më të fortë kontrolli dhe në rritjen e integritetit financiar institucional.

Përmirësim i besueshmërisë së raportimeve financiare të njësive të qeverisjes së përgjithshme për publikun dhe partnerët ndërkombëtarë

Nisma e propozuar përmirëson besueshmërinë e raportimit financiar të sektorit publik ndaj publikut, partnerëve ndërkombëtarë dhe aktorëve ekonomikë. Raportimi financiar i shëndoshë dhe transparent ka rol të rëndësishëm në rritjen e besimit dhe në mbështetjen e zhvillimit ekonomik. Kjo nismë ndikon pozitivisht në klimën e përgjithshme institucionale dhe financiare të vendit, pasi rrit cilësinë e informacionit mbi menaxhimin e burimeve publike, forcon seriozitetin e administrimit financiar dhe përmirëson perceptimin mbi disiplinën fiskale e administrative të shtetit. Kjo ka vlerë të posaçme edhe për marrëdhëniet me donatorët, partnerët e zhvillimit dhe institucionet financiare ndërkombëtare.

Ndikimet ekonomike

Nisma krijon një mjedis më të qëndrueshëm dhe të parashikueshëm për funksionimin e sektorit publik dhe për marrëdhëniet e tij me sektorin privat. Standardizimi i kontabilitetit publik dhe qartësimi i detyrimeve financiare të institucioneve publike redukton pasiguritë për bizneset që kanë marrëdhënie kontraktore me shtetin.

Ndikimet ekonomike pozitive përfshijnë përmirësimin e klimës së të bërit biznes për operatorët ekonomikë që bashkëpunojnë me sektorin publik, uljen e rrezikut të vonësive në pagesa dhe të paqartësive kontraktore, rritjen e besimit të investitorëve dhe partnerëve ekonomikë në financat publike.

Njëkohësisht, nisma ndikon në zhvillimin e tregut të shërbimeve profesionale (kontabilitet, auditim, konsulencë financiare, sisteme informatike), duke nxitur krijimin e vlerës së shtuar ekonomike dhe profesionalizimin e këtyre sektorëve. Në këtë kuptim, nisma ka ndikim pozitiv indirekt në rritjen e kapaciteteve ekonomike dhe njerëzore të vendit.

Ndikimet institucionale

Nisma ka ndikime institucionale, pasi konsolidon arkitekturën ligjore të kontabilitetit publik dhe forcon rolet dhe përgjegjësitë e aktorëve institucional. Krijon një bazë të qartë për ndarjen e kompetencave ndërmjet Ministrisë së Financave, njësive publike, strukturave të kontrollit të brendshëm dhe auditimit.

Në plan institucional, ndikimet kryesore janë forcimi i kapacitetit drejtues dhe metodologjik të Ministrisë së Financave, përmirësimi i koordinimit ndërinstitutional dhe ndërmjet niveleve të qeverisjes, profesionalizimi i funksionit kontabël dhe financiar në sektorin publik.

Gjithashtu, nisma rrit efektivitetin e kontrollit të brendshëm financiar dhe të auditimit, duke ulur gjetjet e përsëritura dhe duke krijuar një kulturë më të fortë të pajtueshmërisë dhe përgjegjshmërisë institucionale. Në afatgjatë, kjo kontribuon në ndërtimin e një administrate publike më të qëndrueshme, më transparente dhe më të orientuar drejt performancës.

Grupet e prekura në mënyrë të drejtpërdrejtë

1. Ministria e Financave
2. Njësiti e qeverisjes qendrore
3. Njësiti e vetëqeverisjes vendore
4. Fondet speciale dhe njësiti e tjera publike që përfshihen në fushën e zbatimit të ligjit
5. Strukturat financiare dhe kontabël në njësiti publike
6. Strukturat përgjegjëse për kontrollin e brendshëm, auditimin e brendshëm dhe raportimin financiar.

Ndikimet:

1. Ministria e Financave

Nisma sjell ndikime të drejtpërdrejta për Ministrinë e Financave, duke konsoliduar rolin e saj si autoritet qendror për kontabilitetin publik dhe raportimin financiar në sektorin publik. Vendosja e një kuadri ligjor të dedikuar krijon bazë të qartë për hartimin dhe përditësimin e rregullave të kontabilitetit publik, për standardizimin e akteve nënligjore dhe për uniformizimin e praktikave metodologjike që zbatohen nga njësiti publike.

Në aspekt operacional dhe strategjik, projektligji forcon kapacitetin e Ministrisë për të ushtruar funksionet e monitorimit, konsolidimit dhe analizës financiare, duke siguruar flukse informacioni më të strukturuar dhe të krahasueshme nga të gjitha nivelet e qeverisjes. Kjo përmirëson ndjeshëm cilësinë e të dhënave të përdorura për konsolidimin e pasqyrave financiare të qeverisjes qendrore dhe të informacionit financiar të qeverisjes së përgjithshme.

Ndikimi pozitiv jo i drejtpërdrejtë lidhet me forcimin e rolit strategjik të Ministrisë së Financave në reformën e menaxhimit të financave publike, duke rritur besueshmërinë e

raportimit fiskal, mbështetur vendimmarrjen makrofiskale dhe përmirësuar përputhjen me standardet dhe praktikën ndërkombëtare

2. Njësitë e qeverisjes qendrore

Për njësitë e qeverisjes qendrore, nisma e propozuar sjell përfitime të drejtpërdrejta përmes vendosjes së rregullave të qarta dhe të njëtrajtshme për mbajtjen e kontabilitetit, dokumentimin e transaksioneve dhe përgatitjen e pasqyrave financiare. Standardizimi i proceseve kontabël redukton pasigurinë në interpretim dhe rrit koherencën ndërmjet strukturave të ndryshme institucionale.

Në praktikë, nisma e propozuar kontribuon në përmirësimin e organizimit të brendshëm të funksioneve financiare, në qartësimin e roleve dhe përgjegjësisë dhe në forcimin e disiplinës administrative. Njësitë publike përfitojnë nga rritja e cilësisë së gjurmës së auditimit dhe nga lehtësimi i bashkëpunimit ndërmjet funksioneve të kontabilitetit, menaxhimit buxhetor dhe kontrollit të brendshëm.

Ndikimi pozitiv jo i drejtpërdrejtë lidhet me rritjen e cilësisë së menaxhimit financiar, me përmirësimin e planifikimit dhe monitorimit të burimeve publike, si dhe me forcimin e besueshmërisë së raportimit financiar në nivel institucional dhe qeveritar.

3. Njësitë e vetëqeverisjes vendore

Nisma e propozuar sjell ndikime të rëndësishme për njësitë e vetëqeverisjes vendore, duke vendosur standarde të unifikuara për mbajtjen e kontabilitetit dhe raportimin financiar në të gjithë territorin. Kjo kontribuon në standardizimin e praktikave kontabël dhe në përmirësimin e dokumentimit financiar në nivel vendor.

Për njësitë vendore me kapacitete më të kufizuara, nisma krijon bazën për forcimin e funksionit financiar dhe për rritjen e ndërveprimit me strukturat qendrore, duke lehtësuar mbikëqyrjen, konsolidimin dhe krahasueshmërinë e të dhënave financiare. Njësitë vendore përfitojnë nga rritja e qartësisë mbi situatën financiare dhe nga përmirësimi i bazës së informacionit për vendimmarrje lokale.

Ndikimi jo i drejtpërdrejtë shfaqet në rritjen e transparencës ndaj këshillave vendorë dhe komuniteteve lokale, në forcimin e llogaridhënies dhe në mbështetjen e një qeverisjeje vendore më të përgjegjshme dhe më të bazuar në të dhëna financiare të besueshme.

4. Fondet speciale dhe njësitë e tjera publike që përfshihen në fushën e zbatimit të ligjit

Për fondet speciale dhe njësitë e tjera publike, nisma ka ndikim pozitiv të drejtpërdrejtë përmes integritetit të tyre në një kuadër të përbashkët kontabël dhe raportues. Harmonizimi i praktikave kontabël rrit transparencën mbi përdorimin e fondeve të administruara dhe siguron trajtim më të njëtrajtshëm të transaksioneve financiare.

Ndikimi pozitiv jo i drejtpërdrejtë lidhet me përmirësimin e kontrollit financiar, forcimin e llogaridhënies institucionale dhe rritjen e besueshmërisë së informacionit financiar që këto njësi ofrojnë për vendimmarrje dhe mbikëqyrje.

5. Strukturat financiare dhe kontabël në njësitë publike

Strukturat financiare dhe kontabël përfitojnë ndjeshëm nga nisma, pasi krijon një kuadër të qartë dhe koherent për ushtrimin e funksionit kontabël në sektorin publik. Rregullat e unifikuara dhe politikat kontabël të standardizuara ulin pasigurinë profesionale dhe rrisin njëtrajtshmërinë e praktikës në të gjitha njësitë publike.

Në aspekt pozitiv, nisma mbështet profesionalizimin e mëtijshëm të stafit financiar, rrit përgjegjshmërinë dhe disiplinën në përgatitjen e pasqyrave financiare, si dhe nxit zhvillimin e kapaciteteve profesionale përmes trajnimit dhe përditësimit të vazhdueshëm.

Ndikimi jo i drejtpërdrejtë lidhet me rritjen e statusit dhe rolit të funksionit kontabël në administratën publike, duke e kthyer atë në një element kyç për menaxhim, kontroll dhe mbështetje të vendimmarrjes.

6. Strukturat përgjegjëse për kontrollin e brendshëm, auditimin e brendshëm dhe raportimin financiar

Nisma sjell ndikime pozitive të drejtpërdrejta për strukturat e kontrollit dhe auditimit, duke ofruar një bazë ligjore dhe metodologjike më të qartë për vlerësimin e përputhshmërisë dhe cilësisë së informacionit financiar. Standardizimi i rregullave kontabël dhe i raportimit lehtëson proceset e verifikimit dhe rrit efektivitetin e kontroleve.

Ndikimi pozitiv jo i drejtpërdrejtë konsiston në forcimin afatgjatë të sistemit të kontrollit të brendshëm financiar publik, në uljen e gjetjeve të përsëritura dhe në rritjen e besueshmërisë së raporteve financiare, duke kontribuar në një administratë publike më transparente dhe më të përgjegjshme.

Grupet e prekura në mënyrë jo të drejtpërdrejtë:

1. Bizneset dhe operatorët ekonomikë që kanë marrëdhënie me sektorin publik
2. Ofruesit e shërbimeve profesionale (kontabilistë, auditues, konsulentë financiarë)
3. Kuvendi, institucionet e pavarura të mbikëqyrjes dhe auditimit të jashtëm

4. Shoqëria civile, organizatat monitoruese dhe partnerët ndërkombëtarë
5. Qytetarët dhe publiku i gjerë

Ndikimet:

1. Bizneset dhe operatorët ekonomikë që kanë marrëdhënie me sektorin publik

Bizneset dhe ofruesit e shërbimeve profesionale preken nga nisma e propozuar kryesisht në mënyrë jo të drejtpërdrejtë, pasi ai nuk u vendos atyre detyrime të përgjithshme për zbatimin e rregullave të kontabilitetit publik. Për bizneset që kanë marrëdhënie kontraktore me njësitë publike, ndikimi lidhet me rritjen e kërkesave për dokumentim më të saktë, gjurmueshmëri më të lartë të transaksioneve dhe qartësi më të madhe në marrëdhëniet financiare me sektorin publik. Për ofruesit e shërbimeve profesionale, si kontabilistët, audituesit, konsulentët financiarë, trajnerët dhe ofruesit e zgjidhjeve informatike, nisma e propozuar mund të sjellë rritje të kërkesës për asistencë teknike, trajnim dhe mbështetje metodologjike gjatë fazës së zbatimit. Në këtë kuptim, nisma e propozuar mund të krijojë efekte ekonomike pozitive për këto kategori, duke nxitur zhvillimin e shërbimeve profesionale të lidhura me raportimin dhe menaxhimin financiar publik. Në tërësi, ndikimi mbi këto grupe vlerësohet i tërthortë dhe përgjithësisht pozitiv, pasi lidhet me rritjen e standardeve të bashkëpunimit me sektorin publik dhe me forcimin e cilësisë së shërbimeve mbështetëse.

2. Ofruesit e shërbimeve profesionale

Kontabilistët, audituesit, konsulentët financiarë, trajnerët dhe ofruesit e sistemeve informatike preken kryesisht në mënyrë jo të drejtpërdrejtë. Ndikimi lidhet me rritjen e kërkesës për trajnim, asistencë metodologjike, konsulencë dhe mbështetje teknike në procesin e zbatimit të ligjit. Në këtë kuptim, projektligji mund të gjenerojë efekte pozitive ekonomike për këto kategori profesionale.

Projektligji nxit zhvillimin e tregut të shërbimeve profesionale të lidhura me financat publike dhe krijon mundësi për specializim të mëtejshëm, rritje të cilësisë profesionale dhe formalizim të praktikave të konsulencës dhe auditimit në sektorin publik.

3. Kuvendi, institucionet e pavarura të mbikëqyrjes dhe auditimit të jashtëm

Projektligji ka ndikim të rëndësishëm për Kuvendin dhe institucionet e pavarura të mbikëqyrjes dhe auditimit të jashtëm, të cilat përfitojnë nga përmirësimi i cilësisë, qartësisë dhe krahasueshmërisë së informacionit financiar publik.

Për këto institucione rritet besueshmëria e pasqyrave financiare të paraqitura, përmirësohet baza analitike për ushtrimin e funksioneve kushtetuese të mbikëqyrjes, lehtësohet identifikimi i problematikave sistematike dhe i rreziqeve fiskale.

Në mënyrë indirekte, nisma forcon procese të llogaridhënies dhe kontrollit, duke rritur efektivitetin e auditimeve dhe cilësinë e rekomandimeve për përmirësim të menaxhimit financiar publik.

4. Shoqëria civile, organizatat monitoruese dhe partnerët ndërkombëtarë

Këta aktorë preken jo të drejtpërdrejt përmes rritjes së transparencës së financave publike dhe përmirësimit të cilësisë së raportimit financiar. Informacioni financiar më i strukturuar dhe i standardizuar lehtëson monitorimin e përdorimit të fondeve publike, përmirëson analizën e politikave publike dhe vlerësimin e performancës institucionale, rrit krahasueshmërinë ndërvite dhe ndërinstitutionale.

Për partnerët ndërkombëtarë dhe institucionet financiare, një sistem i përmirësuar kontabiliteti publik rrit besueshmërinë e të dhënave fiskale dhe financiare të vendit, duke mbështetur bashkëpunimin ndërkombëtar, financimin e projekteve dhe proceset e integritetit evropian.

5. Qytetarët dhe publiku i gjerë

Qytetarët nuk preken drejtpërdrejt nga detyrime të reja ligjore, por preken në mënyrë jo të drejtpërdrejtë si përfitues të një niveli më të lartë transparence dhe llogaridhënieje në administrimin e fondeve publike. Ndikimi lidhet me rritjen e besimit ndaj institucioneve publike, me përmirësimin e perceptimit mbi menaxhimin financiar të shtetit dhe me forcimin e interesit publik për një qeverisje më të rregullt dhe më të kontrollueshme.

Në këtë fazë, ndikimet sasiore vlerësohen kryesisht përmes shtrirjes së zbatimit dhe jo përmes kostove të reja buxhetore. Nisma e propozuar prek të gjitha njësitë e sektorit publik që përgatisin dhe paraqesin pasqyra financiare. Ndikimi sasior do të reflektohet në numrin e njësive që do të zbatojnë aktet nënligjore, në numrin e pasqyrave financiare që do të përgatiten sipas kuadrit të ri, në numrin e raporteve të konsoliduara dhe në numrin e stafit që do të trajnohet. Këta tregues do të matën gjatë fazës së zbatimit dhe monitorimit.

Vlera monetare e ndikimeve të drejtpërdrejta nuk mund të përcaktohet me saktësi në këtë fazë, sepse zbatimi do të varet nga fazimi i tranzicionit, nga përmbajtja e akteve nënligjore dhe nga planifikimi i trajnimeve e i përditësimeve teknike. Megjithatë, në nivel ligji nuk identifikohet nevoja për fonde të reja të posaçme.

Ndikimi mbi NVM-të.

Ndikimi i drejtpërdrejtë mbi ndërmarrjet e vogla dhe të mesme pritet të jetë i kufizuar, pasi projektligji nuk vendos detyrime të reja të drejtpërdrejta kontabël për subjektet private dhe e kufizon fushën e zbatimit të tij te njësitë e qeverisjes së përgjithshme, ndërsa shoqëritë tregtare me kapital shtetëror, organizatat jofitimprurëse dhe entitetet që ushtrojnë veprimtari tregtare

nuk janë të detyruara të mbajnë kontabilitet sipas këtij ligji, por përfshihen vetëm në pasqyrat financiare të konsoliduara kur kontrollohen nga njësi publike. Për këtë arsye, për shumicën e NVM-ve ndikimi i drejtpërdrejtë nuk lidhet me kosto të reja për përmbushje ligjore, ndryshim të standardeve të tyre kontabël apo ngarkesa të reja administrative të krahasueshme me ato që do të sillte një ligj i orientuar drejt sektorit privat. Megjithatë, një ndikim i drejtpërdrejtë, edhe pse i kufizuar, mund të shfaqet për ato NVM që kanë marrëdhënie të ngushta financiare ose organizative me sektorin publik, veçanërisht kur janë njësi të kontrolluara, ofrues shërbimesh të specializuara etj.. Në këto raste, përfitimi kryesor pritet të jetë rritja e qartësisë së kërkesave, standardizimi i informacionit që kërkohet nga administrata publike dhe reduktimi i paqartësive procedurale. Në tërësi, projektligji nuk krijon barrë të re të gjerë mbi NVM-të, ndërsa përfitimet e mundshme lidhen më shumë me rritjen e parashikueshmërisë dhe të qartësisë në marrëdhëniet e tyre me sektorin publik.

Ndikimi mbi konkurrencën.

Nga pikëpamja e ndikimeve jo të drejtpërdrejta, projektligji nuk pritet të krijojë kufizime të reja për konkurrencën në treg, pasi nuk vendos barriera hyrëse, kërkesa licencimi, kushte diskriminuese apo detyrime të përgjithshme të reja për operatorët ekonomikë privatë. Përkundrazi, ndikimi mbi konkurrencën vlerësohet përgjithësisht pozitiv dhe i tërthortë, sepse një kuadër më i qartë dhe më i standardizuar i kontabilitetit publik pritet të përmirësojë transparencën, parashikueshmërinë dhe besueshmërinë e administrimit financiar publik. Kjo mund të ndikojë në mënyrë të favorshme në marrëdhëniet ekonomike ndërmjet shtetit dhe operatorëve ekonomikë, duke ulur paqartësitë procedurale, duke krijuar kushte më të njëjta në raportimin dhe dokumentimin financiar dhe duke reduktuar hapësirat për trajtime jo të njëtrajtshme nga institucione të ndryshme publike. Një administrim financiar publik më i rregullt dhe më transparent ndihmon gjithashtu në forcimin e besimit të tregut, në përmirësimin e klimës së biznesit dhe në krijimin e një mjedisi më të qëndrueshëm konkurrues, veçanërisht për operatorët që bashkëpunojnë me sektorin publik ose marrin pjesë në marrëdhënie kontraktore me të. Në këtë kuptim, ndikimi mbi konkurrencën nuk vjen si pasojë e imponimit të rregullave të reja mbi tregun, por si efekt i tërthortë i përmirësimit të qeverisjes financiare, i rritjes së transparencës dhe i uljes së pasigurisë rregullatore. Për rrjedhojë, mund të vlerësohet se projektligji nuk e shtrembëron konkurrencën, por, në afatmesëm dhe afatgjatë, mund të kontribuojë në krijimin e kushteve më të barabarta dhe më të parashikueshme për veprimtarinë ekonomike.

Nisma e propozuar nuk ndërhyr në tregje dhe nuk krijon kufizime apo favore konkurruese, pasi rregullon vetëm sektorin publik. Në mënyrë të tërthortë, një sistem më i mirë i raportimit publik mund të përmirësojë klimën e besimit ekonomik, por ky efekt nuk është i drejtpërdrejtë dhe sdoqoftë nuk është i matshëm në këtë fazë.

- *Përmbledhni vlerësimin e opsioneve:*

- *Paraqisni një pasqyrë përmbledhëse të të gjitha ndikimeve të opsioneve të analizuara.*
- *Shpjegoni se si ndikimet e të gjitha opsioneve të analizuara krahasohen me njëra-tjetrën.*
- *Paraqisni përlogaritjet më të mira të përgjithshme neto të ndikimit me vlerë monetare të përcaktuar për çdo opsion (shih aneksin 1/b për tabelën që mund të përdorni).*

Në funksion të hartimit të projektligjit “Mbi kontabilitetin në sektorin publik”, janë shqyrtuar disa alternativa rregullatore dhe institucionale për adresimin e problematikave të evidentuara në kuadrin aktual. Vlerësimi i opsioneve është mbështetur në analizën e shkallës në të cilën secili opsion kontribuon në zgjidhjen e problemit, në ndikimin e pritshëm mbi cilësinë dhe krahasueshmërinë e raportimit financiar, në efektet mbi transparencën dhe llogaridhënien, në kostot e zbatimit, si dhe në realizueshmërinë administrative dhe institucionale të masave të propozuara.

Opsionet e shqyrtuara përfshijnë: ruajtjen e gjendjes ekzistuese pa ndërhyrje ligjore, përmirësimin e pjesshëm të kuadrit aktual nëpërmjet ndryshimeve të kufizuara, si dhe miratimin e një ligji të ri të posaçëm për kontabilitetin e sektorit publik. Krahasimi i tyre tregon se këto alternativa ndryshojnë ndjeshëm si për nga thellësia e ndërhyrjes, ashtu edhe për nga efekti që prodhojnë në zgjidhjen e problematikave të identifikuar.

Opsioni 1: Status quo (mosndryshimi i kuadrit ligjor ekzistues)

Ky opsion i cili konsiston në ruajtjen e kuadrit ekzistues pa ndërhyrje të reja ligjore, paraqet avantazhin e vetëm të mungesës së kostove shtesë të menjëhershme. Ky opsion nuk kërkon rishikim të proceseve ekzistuese, nuk krijon nevojë të re për trajnime apo përshtatje institucionale dhe, për rrjedhojë, nuk gjeneron barrë të drejtpërdrejtë administrative apo financiare në afatshkurtër. Megjithatë, ky opsion nuk adreson problematikat themelore që janë konstatuar në praktikë, në veçanti fragmentimin e kuadrit rregullator, mungesën e një baze të unifikuar ligjore për kontabilitetin e sektorit publik, nevojën për qartësim të roleve dhe përgjegjësi, si dhe nevojën për rritjen e standardizimit dhe krahasueshmërisë së raportimit financiar. Për pasojë, ruajtja e status quo-së do të sillte vijimin e vështirësive ekzistuese dhe do të kufizonte mundësinë e përmirësimit të cilësisë së informacionit financiar në sektorin publik. Në këtë kuptim, megjithëse ky opsion ka koston më të ulët fillestare, ai rezulton të ketë edhe efektivitetin më të ulët në arritjen e objektivave të politikës.

Opsioni 2 (rregullator):– nënkupton ndryshimin e ligjit ekzistues.

Ky opsion parashikon ndryshime të pjesshme në kuadrin ekzistues përmes harmonizimit dhe saktësimit të dispozitave të disa ligjeve dhe akteve nënligjore që lidhen me menaxhimin financiar, kontrollin dhe raportimin financiar publik.

Ndryshimet do të përfshinin kryesisht:

- përmirësimin e disa dispozitave për raportimin financiar;
- harmonizimin e terminologjisë;

- qartësimin e disa përgjegjësive institucionale;
- përditësimin e disa rregullave metodologjike ekzistuese.

Ky opsion do të sillte përmirësime graduale dhe me kosto më të ulëta krahasuar me miratimin e një ligji të ri. Gjithashtu, do të kërkonte më pak kohë për përshtatje institucionale dhe do të shmangte ndryshime të menjëhershme strukturore.

Megjithatë, ky opsion nuk zgjidh problemin themelor të mungesës së një kuadri të posaçëm ligjor për kontabilitetin publik. Për pasojë:

- do të vazhdonte fragmentimi normativ;
- do të mbeteshin paqartësi interpretimi dhe mbivendosje dispozitash;
- nuk do të sigurohej harmonizim i plotë dhe sistemik;
- do të mbeteshin kufizime në standardizimin e raportimit financiar dhe në konsolidimin financiar publik.

Në këtë kuptim, ky opsion nuk mund të aplikohet për arsye se nuk kemi aktualisht një ligj të kontabilitetit për sektorin publik.

Opsioni 3 (rregullator – i preferuar):

Ky opsion i cili parashikon miratimin e një ligji të ri për kontabilitetin e sektorit publik, vlerësohet si alternativa më e plotë dhe më e përshtatshme. Ky opsion krijon një bazë të qartë, të unifikuar dhe të qëndrueshme ligjore për rregullimin e kontabilitetit në sektorin publik, duke adresuar në mënyrë të drejtpërdrejtë problematikat e identifikuara. Miratimi i një ligji të ri mundëson përcaktimin më të qartë të parimeve bazë, të fushës së zbatimit, të roleve dhe përgjegjësive të aktorëve institucionalë, si dhe të kërkesave për raportimin financiar. Si rrjedhojë, ky opsion pritet të ketë ndikimin më të madh pozitiv në rritjen e cilësisë, krahasueshmërisë dhe besueshmërisë së informacionit financiar në sektorin publik. Gjithashtu, ai kontribuon në forcimin e transparencës, llogaridhënies dhe kontrollit mbi përdorimin e burimeve publike, si dhe krijon kushte më të përshtatshme për zhvillimin e mëtejshëm të sistemit të menaxhimit të financave publike. Është e vërtetë se ky opsion shoqërohet me kosto më të larta fillestare, për shkak të nevojës për miratimin e akteve nënligjore zbatuese, trajnimin e strukturave përgjegjëse dhe përshtatjen graduale të praktikave administrative. Megjithatë, këto kosto vlerësohen të arsyeshme dhe të përballueshme në raport me përfitimet afatmesme dhe afatgjata që sjell ky opsion.

Përzgjedhja e opsioneve të shqyrtuara

Opsionet e mësipërme janë përzgjedhur duke marrë në konsideratë nevojën për të adresuar problematikat e identifikuara në kuadrin aktual ligjor.

Nga krahasimi i përgjithshëm i ndikimeve rezulton se opsioni i parë ka koston më të ulët, por nuk siguron përmirësim real të situatës ekzistuese. Opsioni i dytë sjell përmirësime të pjesshme dhe përfaqëson një zgjidhje të ndërmjetme, por nuk adreson në mënyrë të plotë dhe të qëndrueshme problematikat themelore të sistemit. Ndërsa opsioni i tretë, megjithëse më kërkuar në fazën e zbatimit, ofron nivelin më të lartë të efektivitetit, koherencës dhe qëndrueshmërisë në arritjen e objektivave të politikës së propozuar.

Arsyetimi i opsionit të preferuar

- *Zgjidhni opsionin e preferuar, bazuar në analizë.*
- *Shpjegoni arsyetimin tuaj.*

Bazuar në analizën e mësipërme, opsioni i preferuar është opsioni 3: miratimi i një ligji të ri “Mbi kontabilitetin në sektorin publik”. Ky opsion është përzgjedhur sepse zgjidh në mënyrë të drejtpërdrejtë shkaku kryesor të problemit, krijon kuadër të qartë dhe të integruar, shmanë fragmentimin normativ dhe jep bazën e nevojshme për akte nënligjore, tranzicion dhe monitorim.

Ky opsion siguron balancën më të mirë ndërmjet nevojës për reformë substanciale dhe përfitimeve të pritshme institucionale, financiare dhe administrative. Ai vlerësohet si alternativa më e përshtatshme për të garantuar një kuadër më të qartë dhe më të konsoliduar ligjor, për të përmirësuar cilësinë e raportimit financiar dhe për të mbështetur më mirë transparencën, llogaridhënien dhe administrimin e shëndoshë financiar në sektorin publik.

Gjithashtu nëpërmjet këtij opsioni arrihet:

Krijimi i një bazë ligjore të unifikuar dhe nga ana hierarkike të qëndrueshme. Kontabiliteti publik rregullohet aktualisht kryesisht përmes një kombinimi udhëzimesh, rregulloresh dhe procedurash administrative, të cilat, megjithëse kanë siguruar funksionimin praktik të sistemit, nuk përbëjnë një kuadër ligjor të unifikuar. Kjo situatë ka sjellë fragmentim normativ, paqartësi në zbatim dhe varësi të tepruar nga akte nënligjore që mund të ndryshojnë shpesh. Nisma e propozuar krijon një kuader ligjor specifik dhe të qëndrueshëm, ku parimet themelore, fushat e zbatimit, dhe përgjegjësitë institucionale trajtohen në mënyrë koherente.

Ndryshimi i politikës pa ndërhyrje normative do të ishte i pamjaftueshëm dhe i pasigurt në afat të gjatë. Ai kërkon ndërhyrje rregullatore në nivel ligji, të mbështetur më pas me akte nënligjore, trajnime, udhëzime dhe përmirësime sistemesh. Vetëm politika pa ligj do të ishte e pamjaftueshme; vetëm ligji pa masat e zbatimit do të ishte i paplotë.

Pikërisht për këtë arsye, projektligji është konceptuar si bazë. Ai nuk pretendon të zëvendësojë të gjitha rregullat teknike, por të vendosë shtyllën kurrizore të sistemit. Mbi këtë bazë, aktet nënligjore do të mund të përditësohen dhe përmirësohen në mënyrë më koherente, pa krijuar mungesën aktuale të hierarkisë normative.

Nisma e propozuar synon një reformë të thellë, përfshirë kalimin drejt kontabilitetit me bazë të drejta dhe detyrime të konstatuara, konsolidimin financiar të qeverisjes qendrore dhe të përgjithshme, si dhe përdorimin sistematik të informacionit financiar për vendimmarrje. Këto janë reforma strukturore që kanë ndikim afatgjatë dhe kërkojnë stabilitet ligjor. Vetëm një ligj mund të garantojë që këto ndryshime të mos jenë të përkohshme apo të varura nga praktika administrative, por të integrohen në arkitekturën e qëndrueshme të financave publike.

Ndërhyrja është e nevojshme edhe për arsye të proporcionalitetit. Nisma e propozuar nuk krijon një barrë të panevojshme të re, por vendos një themel mbi të cilin njësitë publike tashmë

operojnë në praktikë. Në shumë raste, nisma e propozuar formalizon, qartëson dhe harmonizon procese që ekzistojnë. Kjo e bën ndërhyrjen të arsyeshme dhe të përshtatshme me objektivin e synuar.

Forcimi i përgjegjshmërisë dhe llogaridhënies publike. Nisma e propozuar krijon bazë të qartë për ndarjen e përgjegjësi ndërmjet: njësive raportuese, njësive kontrolluese, Ministrisë përgjegjëse për financat, si dhe strukturave të auditimit. Kjo rrit ndjeshëm llogaridhënien institucionale dhe individuale, gjë që nuk mund të arrihet në të njëjtën masë përmes udhëzimeve administrative.

Përputhshmëria me praktikën ndërkombëtare dhe proceset integruese. Në nivel ndërkombëtar, praktikën më të mira tregojnë se kontabiliteti publik modern mbështetet në ligje bazë që përcaktojnë parimet dhe arkitekturën e sistemit, ndërsa aktet nënligjore shërbejnë për zbatim teknik. Miratimi i një ligji të ri vendos Shqipërinë në një linjë me këto praktika dhe krijon një bazë të besueshme për përafrim gradual me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit publik, pa cenuar fleksibilitetin për adaptim sipas kontekstit kombëtar.

Nisma e propozuar mundëson lidhjen sistematike të kontabilitetit publik me menaxhimin financiar dhe kontrollin, me auditimin e brendshëm dhe të jashtëm, si dhe me proceset buxhetore. Kjo koherencë është thelbësore për të pasur një sistem financiar publik funksional, ku informacioni kontabël mbështet kontrollin, planifikimin dhe vendimmarrjen, dhe nuk mbetet një produkt formal raportimi.

Lidhur me analizë e kostove dhe përfitimeve që parashikohet të sjellë ky projektligj, kemi vlerësuar si metodë më të përshtatshme për të analizuar opsionet, metodën e analizës me shumë kriterë.

1. Për të kryer këtë analizë janë marrë në shqyrtim 4 opsionet:

1.Opsioni 0 – Ruajtja e Status Quo-së

2.Opsioni 1 - Jorregullator

3.Opsioni 2 - ndërhyrje të pjesshme në kuadrin aktual ligjor dhe nënligjor që rregullon aspektet e menaxhimit financiar, kontabilitetit dhe raportimit financiar në sektorin publik

4.Opsioni 3 – Hartimi dhe miratimi i një ligji të ri për kontabilitetin në sektorin publik

2. Janë përcaktuar kriteret mbi të cilët do të kryhet analiza dhe i është vendosur pesha përkatëse:

1. Krijimi i një kuadri të posaçëm dhe të qëndrueshëm ligjor për kontabilitetin në sektorin publik. Pesha 4;

2. Rregullimi i procesit të mbajtjes së kontabilitetit dhe raportimit financiar. Pesha 3;

3. Qartësia juridike dhe efektiviteti në shmangien e fragmentimit ligjor Pesha 4;

4. Forcimi i llogaridhënies, përmes detyrimit ligjor për publikim dhe auditim të pasqyrave financiare Pesha 3;

5. Kosto-efektiviteti. Pesha 5.

<u>Kriteret</u>	<u>Pesha</u>	<u>Opsioni</u> <u>0</u>	<u>Opsioni</u> <u>1</u>	<u>Opsioni</u> <u>2</u>	<u>Opsioni</u> <u>3</u>
Krijimi i një kuadri të posaçëm dhe të qëndrueshëm ligjor për kontabilitetin në sektorin publik	<u>4</u>	<u>0 (0)</u>	<u>0 (0)</u>	<u>3 (12)</u>	<u>4 (16)</u>
Rregullimi i procesit të mbajtjes së kontabilitetit dhe raportimit financiar	<u>3</u>	<u>1 (3)</u>	<u>1 (3)</u>	<u>3 (9)</u>	<u>3 (9)</u>
Qartësia juridike dhe efektiviteti në shmangien e fragmentimit ligjor	<u>4</u>	<u>0 (0)</u>	<u>0(0)</u>	<u>3(12)</u>	<u>4 (16)</u>
Forcimi i llogaridhënies, përmes detyrimit ligjor për publikim dhe auditim të pasqyrave financiare	<u>3</u>	<u>1 (3)</u>	<u>2 (6)</u>	<u>3 (9)</u>	<u>3 (9)</u>
Kosto-efektiviteti	<u>5</u>	<u>1 (5)</u>	<u>2 (10)</u>	<u>3 (15)</u>	<u>5 (25)</u>
Pikët		<u>11</u>	<u>19</u>	<u>57</u>	<u>75</u>

Sikurse rezulton nga analiza opsioni i preferuar rezulton opsioni 3 i cila ka dhe numrin më të lartë të pikëve me 75 krahasuar me opsionet e tjera

Çështje të zbatimit

- *Shpjegoni se cila njësi do të jetë përgjegjëse për zbatimin e opsionit të zgjedhur.*

Njësia kryesore përgjegjëse për zbatimin e opsionit të preferuar do të jetë Ministria e Financave, e cila do të udhëheqë të gjithë procesin e zbatimit të ligjit, si në aspektin normativ, ashtu edhe në atë metodologjik, teknik dhe mbikëqyrës.

Roli i saj, sipas, nismës së propozuar është qendror në hartimin e rregullave të kontabilitetit publik, në miratimin e planit të llogarive, në përcaktimin e akteve nënligjore, në ndjekjen e tranzicionit dhe në përgatitjen e pasqyrave të konsoliduara të qeverisjes qendrore dhe të informacionit financiar të konsoliduar të qeverisjes së përgjithshme. Kjo do të thotë se çdo ndryshim në kuadër ka ndikim të drejtpërdrejtë mbi organizimin e punës së ministrisë.

Kjo pasi nisma krijon një bazë të re ligjore të unifikuar që zëvendëson qasjen e deritanishme të mbështetur kryesisht në akte nënligjore dhe udhëzime. Kjo do të thotë se institucionet publike do të duhet të përshtasin procedurat e tyre të brendshme, mënyrën e dokumentimit të transaksioneve, përgatitjen e pasqyrave financiare individuale dhe të konsoliduara, si dhe raportimin periodik sipas kërkesave të reja. Ndikimi i drejtpërdrejtë shfaqet edhe në nevojën

për përditësimin e akteve nënligjore, rishikimin e praktikave ekzistuese administrative, përshtatjen e sistemeve të informacionit financiar dhe organizimin e proceseve të trajnimit për stafin të financës dhe kontabilitetit.

Në mënyrë konkrete, Ministria e Financave do të jetë përgjegjëse për hartimin dhe miratimin e akteve nënligjore që dalin në zbatim të ligjit, që përfshijnë rregullat e kontabilitetit publik, planin publik të llogarive, formatet e pasqyrave financiare dhe udhëzimet metodologjike për zbatimin praktik të tyre.

Gjithashtu, ajo do të koordinojë procesin e tranzicionit drejt kuadrit të ri, duke përcaktuar hapat e zbatimit, afatet, kërkesat për raportim dhe mënyrën e përshtatjes së praktikave ekzistuese me kërkesat e reja të ligjit. Një funksion i rëndësishëm i Ministrisë së Financave do të jetë edhe përditësimi i sistemit informatik financiar të qeverisë, në mënyrë që ai të mbështesë planin e ri të llogarive, pasqyrat financiare individuale dhe të konsoliduara, si dhe kërkesat e reja të raportimit.

Po kështu, Ministria do të organizojë trajnime dhe mbështetje metodologjike për stafin e financës dhe kontabilitetit në njësitë publike.

Përgjegjëse për zbatimin e drejtpërdrejtë të ligjit do të jenë edhe vetë njësitë raportuese të sektorit publik, pra njësitë e qeverisjes qendrore, njësitë e vetëqeverisjes vendore, fondet speciale dhe entitetet e tjera që përfshihen në fushën e zbatimit të ligjit. Këto njësi do të duhet të përshtasin procedurat e tyre të brendshme, të mbajnë kontabilitetin sipas rregullave të reja, të përgatisin dhe dorëzojnë pasqyrat financiare individuale dhe, sipas rastit, të konsoliduara, si dhe të sigurojnë dokumentimin, kontrollin e brendshëm dhe cilësinë e informacionit të raportuar. Brenda tyre, rol të veçantë do të kenë nëpunësit autorizues dhe strukturat financiare e kontabël, të cilat do të mbajnë përgjegjësinë për zbatimin e përditshëm të kërkesave të ligjit. Në këtë mënyrë, zbatimi i opsionit të zgjedhur do të mbështetet në një ndarje të qartë përgjegjësisë: Ministria e Financave do të drejtojë dhe mbikëqyrë reformën, ndërsa njësitë publike do ta zbatojnë atë në praktikë.

- *Shpjegoni pengesat e mundshme për zbatimin e opsionit të zgjedhur.*

Pengesat e mundshme lidhen me:

- kapacitetet e pabarabarta ndërmjet institucioneve, veçanërisht ndërmjet nivelit qendror dhe vendor;
 - me nevojën për trajnim dhe përditësim metodologjik;
 - me nevojën për përshtatje të sistemeve të informacionit;
 - si dhe me rrezikun që disa njësi të trajtojnë reformën si formalitet dokumentar dhe jo si ndryshim të praktikave të punës.
 - Një pengesë tjetër mund të jetë vonesa në nxjerrjen e akteve nënligjore dhe në miratimin e planit të tranzicionit.
- *Përshkruani masat që do të ndërmerren gjatë zbatimit për të arritur qëllimet e politikës.*
 - *Specifikoni të gjitha kërkesat e përputhshmërisë dhe të zbatimit.*

Masat e zbatimit do të përfshijnë: nxjerrjen e akteve nënligjore brenda afatit ligjor; hartimin e udhëzimit të kontabilitetit publik; zhvillimin e programeve të trajnimit për stafin/punonjësit e njësive raportuese të sektorit publik; përditësimin e procedurave dhe sistemeve të raportimit; dhe ngritjen e mekanizmave të monitorimit. Kërkesat e përputhshmërisë do të lidhen me respektimin e fushës së zbatimit, të parimeve të kontabilitetit publik, të rregullave për përgatitjen dhe paraqitjen e pasqyrave financiare, të afateve të raportimit, të kërkesave për konsolidim, të rregullave për dokumentimin dhe të detyrimeve për raportim të progresit gjatë tranzicionit.

Përputhshmëria nuk do të trajtohet vetëm si çështje kontrolli formal, por edhe si proces mbështetës. Për këtë arsye, zbatimi do të shoqërohet me udhëzime shpjeguese, pyetje-përgjigje, asistencë teknike dhe monitorim periodik. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për njësitë me kapacitete më të kufizuara.

Faza e shqyrtimit/vlerësimit

- *Jepni një përshkrim të përmblodhur të masave të monitorimit dhe të vlerësimit.*

Monitorimi do të kryhet në mënyrë të vazhdueshme nga Ministria e Financave dhe do të fokusohet në nxjerrjen e akteve nënligjore, përputhshmërinë e njësive publike me kërkesat e ligjit, cilësinë e pasqyrave financiare, ecurinë e konsolidimit dhe progresin e tranzicionit. Kështu, në fazën e parë, monitorimi do përqendrohet në miratimin në kohë të akteve nënligjore, përfshirë rregullat e kontabilitetit publik, planin e llogarive, formatet e reja të pasqyrave financiare, udhëzimet metodologjike për zbatimin e ligjit.

Më pas, monitorimi do përqendrohet tek gatishmëria institucionale për zbatim, duke përfshirë: numrin e njësive që kanë përshtatur procedurat e brendshme, nivelin e përditësimit të dokumentacionit dhe rregulloreve të brendshme etj.

Një tjetër masë monitorimi do të jetë edhe trajnimi dhe ngritja e kapaciteteve, përmes ndjekjes së treguesve të tillë si numri i trajnimeve të zhvilluara, numri i punonjësve të trajnuar në fushën e kontabilitetit dhe raportimit financiar.

Në fazën e zbatimit të plotë, monitorimi do të fokusohet tek cilësia e raportimit financiar, përmes treguesve si: dorëzimi në afat i pasqyrave financiare vjetore, përqindja e njësive që raportojnë sipas formatit të ri, shkalla e plotësisë së informacionit financiar etj. Një tregues i rëndësishëm do të jetë edhe ulja graduale e pasaktësive, mospërputhjeve dhe mangësive të evidentuara nga strukturat e kontrollit dhe auditimit.

Vlerësimi do të bëhet në fazë: në afat të shkurtër për të matur ngritjen e kuadrit zbatues; në afat të mesëm për të vlerësuar cilësinë e zbatimit; dhe në afat më të gjatë për të vlerësuar nëse ligji ka sjellë përmirësime reale në transparencë, krahasueshmëri dhe besueshmëri të raportimit financiar publik. Kështu, praktikisht vlerësimi do mbështetet në gjetjet e auditimit të brendshëm dhe të jashtëm, problematikat e identifikuara gjatë raportimit dhe konsolidimit të pasqyrave financiare si edhe nga reagimet e vetë njësive zbatuese. Nëse nga monitorimi dhe

vlerësimi do rezultojnë vështirësi të përsëritura ose boshllëqe në zbatim, do të merren masa korrigjuese nëpërmjet përditësimit të akteve nënligjore dhe rishikimit të procedurave përkatëse.

- *Identifikoni kriteret/ treguesit për të matur arritjen e qëllimeve ose progresin drejt tyre.*

Treguesit kryesorë të monitorimit dhe vlerësimit do të përfshijnë:

1. Tregues mbi cilësinë dhe besueshmërinë e informacionit financiar.

Shkalla e përputhshmërisë së pasqyrave financiare me standardet e miratuara (p.sh. përqindja e pasqyrave pa gabime materiale). Numri i korrigjimeve pas auditimit (restatements). Niveli i përputhjes midis të dhënave kontabël dhe atyre buxhetore.

2. Tregues mbi performancën e auditimit dhe kontrollit.

Numri i gjetjeve të auditimit të lidhura me kontabilitetin publik (trend në ulje/rritje). Përqindja e rekomandimeve të auditimit të zbatuara nga njësitë publike. Koha mesatare për adresimin e mangësive të identifikuar.

3. Tregues mbi efikasitetin administrativ.

Koha mesatare për përgatitjen e pasqyrave financiare. Reduktimi i proceseve manuale (p.sh. përqindja e proceseve të digjitalizuara). Kosto administrative për njësi raportuese

4. Tregues mbi kapacitetet institucionale.

Përqindja e stafit financiar të certifikuar ose të trajnuar sipas standardeve të reja.

5. Tregues mbi transparencën dhe aksesin publik.

Koha e publikimit të pasqyrave financiare pas përfundimit të vitit financiar. Përqindja e institucioneve që publikojnë pasqyrat financiare në mënyrë të aksesueshme për publikun. Niveli i përdorimit të të dhënave financiare nga publiku, media ose shoqëria civile.

6. Tregues mbi krahasueshmërinë dhe standardizimin.

Shkalla e uniformitetit në përdorimin e planit të llogarive. Numri i devijimeve nga formatet standarde të raportimit. Përmirësimi i krahasueshmërisë ndërmjet njësive (mund të matet përmes analizave të brendshme të Ministrisë së Financave).

7. Tregues mbi ndikimin në vendimmarrje.

Përdorimi i të dhënave financiare në procesin e planifikimit buxhetor (p.sh. referenca në dokumente strategjike). Përmirësimi i saktësisë së parashikimeve financiare.

8. Tregues mbi progresin drejt standardeve ndërkombëtare.

Numri i standardeve të përafruara me praktikat ndërkombëtare (p.sh. IPSAS). Niveli i përputhshmërisë së raportimit me kërkesat ndërkombëtare.

Gjithashtu,

- numri i akteve nënligjore të miratuara në kohë;;
- përqindjen e njësive publike që zbatojnë kuadrin e ri;
- numrin e punonjësve të trajnuar;
- respektimin e afateve të raportimit;
- numrin dhe natyrën e mangësive të evidentuara në kontrollin formal të cilësisë;
- ecurinë e konsolidimit të pasqyrave financiare, në formën e përqindjes së njësive publike që do të hartojnë pasqyra financiare të konsoliduara;
- dhe shkallën e përparimit të tranzicionit drejt praktikave më të avancuara të kontabilitetit publik. Treguesi që do të masë këtë kriter do të jetë përqindja e njësive publike që do të hartojë pasqyra financiare individuale, të sakta, në përputhje me standardet.
- një tregues i rëndësishëm cilësor do të jetë edhe ulja e paqartësive në interpretim. Kjo do matet përmes numrit të kërkesave për interpretim, të dispozitave të ndryshme ligjore në lidhje me kontabilitetin, që njësitë publike dërgojnë çdo vit pranë Ministrisë së Financave.

Raporti i vlerësimit të ndikimit - Shtojca2/a

Tabela: Vlera aktuale neto në total (VAN) - kostot dhe përfitimet me vlerë monetare të përcaktuar në milionë lekë e zbritur për 10 vjet (Vlera aktuale e kostos dhe vlera aktuale e përfitimit); krahasuar me status quo-në.

	Viti 1	Viti 2	Viti 3	Viti 4	Viti 5	Viti 6	Viti 7	Viti 8	Viti 9	Viti 10
Faktori zbritës										
Kosto për buxhetin – njëherë										
Kosto për buxhetin – në vazhdim										
Kosto për biznesin – njëherë										
Kosto për biznesin – në vazhdim										
Kosto për grupet e tjera – njëherë										
Kosto për grupet e tjera – në vazhdim										
Kosto në total										
Kosto e zbritur në total = Kosto në total x faktorin zbritës										
Përfitimi për buxhetin – në vazhdim										

Përfitimi për biznesin – njëherë										
Përfitimi për biznesin – në vazhdim (ndryshimi I primit)										
Përfitimi për grupet e tjera – njëherë										
Përfitimi për grupet e tjera – në vazhdim										
Kosto për buxhetin – në vazhdim										
Përfitimi në total										
Përfitimi i zbritur në total = Përfitimi në total x faktorin zbritës										
Vlera aktuale e kostos në total										
Vlera aktuale e përfitimit në total										
Vlera aktuale neto (VAN) = Vlera aktuale e përfitimit në total – Vlera aktuale e kostos në total										

Raporti i vlerësimit të ndikimit - Shtojca2/b

Tabelë: Vlera aktuale neto në total e çdo opsioni

Opsioni	Vlera aktuale në milionë lekë		Vlera aktuale neto në milionë lekë
	Kosto	Përfitimi	
Opsioni 1			
Opsioni 2			